SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA

MAJA KALIN
PERSPEKTIVNA BARJANKA Z VIZIJO IN MNOGIMI INTERESI

Ljubljana

SPOZNAVAMO ZAVZETE, SKRBNE ČETRTNE SKUPNOSTI IN REKORDERJA V POMNJENJU ŠTEVILA π. ZAGRETO POMAGAMO MALIM MEŠČANKAM – ČEBELAM. S PONOSOM PA TUDI OHRANJAMO SPOMIN NA HEROJSKO ZGODOVINO NAŠEGA MESTA.

04 Izjemni Ljubljančanke in Ljubljančani, ki smo se jim poklonili letos
9. maj smo zaznamovali s podelitvijo najvišjih priznanj mesta.

10 Novo življenje v Plečnikovem kiosku
Po dolgem samevanju je v stebru zaživela Trafika.

11 Poklon nekdanjemu nadškofu
Spomin na Alojza Urana so v Hiši Ljubhospica zapečatili z razkritjem spominske plošče, njegovo sobo pa posvetili v kapelo.

12 Najboljši gin v Evropi je z Viča
Skrivni slovenski rastlini, ki gin Broken Bones ločita od konkurence, sta šipek in lipa.

13 Supanje na Ljubljanici
Ko supamo skozi center, okolico vidimo iz čisto drugačne perspektive.

14 Četrtne skupnosti so mesta v malem
Zelo različne, a pomemben vezni člen med prebivalci in mestno upravo.

19 Rekorder v pomnjenju števila π
Osmošolec Tibor Hvala je v približno eni uri zrecitiral 10.123 decimalk.

20 Ljubljančanka
Maja Kalin je predsednica Dijaške organizacije Slovenije.

24 Dom
Tri razmišljanja o tem, v kakšnem domu želimo živeti.

26 Pomoč
Kam se lahko v stiski obrnemo po pomoč?

28 Zakaj so turisti fajn
Turizem izboljšuje Ljubljano.

29 V iskanju ravnovesja med okusi
Ključ uspeha v kuharskem poklicu je uravnovešeno življenje, kjer se skriva navdih za ustvarjanje.

30 Ljubljana ima rada čebele, čebele pa njo
Po številu čebel Ljubljana izstopa.

34 Pot ob žici
Spomin na herojsko zgodovino našega mesta.

36 V družbi kulturne smetane
Fabula je največji ljubljanski festival literature sveta, ki v mesto že devetnajstič privablja priznane literarne zvezde.

37 Spomini na šolske dni
Če ste dopolnili 60 let in radi pišete, lahko sodelujete v natečaju za najboljšo zgodbo.

38 Mozaični misterij mesta
Ulice Ljubljane krasijo neznana bitjeca, ki delujejo, kot da so prišla iz zastarele videoigrice.

40 Velika pridobitev za šolo
OŠ Martina Krpana je prenovljena.

41 Vila Zlatica
V hiši se bo mogoče srečati z raznolikimi zgodbami iz življenja znamenitega nekdanjega župana.

42 Dvorišča z omiko
Obiskali smo Peklensko dvorišče, Turjaško palačo in Naglasovo hišo.

46 Delo Mestnega sveta
Poročilo z 22. seje Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana.

47 Na glavni tržnici galerija
DobraVaga spodbuja ustvarjalnost, ki ne sprejema ustaljene definicije, da je svet umetnosti odvisen samo od klasičnega umetniškega trga.

Ljubljana
Maj 2021

Izdajatelj
Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

Zanj
župan Zoran Janković

Uredniški odbor
Marjan Sedmak (predsednik), Urška Honzak, Ida Medved, mag. Verica Šenica Pavletič, Lada Zei

Odgovorni urednik
mag. Nenad Senić

Oblikovna zasnova
Špela Pfeifer

Izvedbeno oblikovanje
Maja Petrović

Slika na naslovnici
Primož Lukežič

Tisk
Salomon, d. o. o.

Naklada
126.000 izvodov

Predloge, pohvale, kritike ali le pozdrave pošljite na:
revija.ljubljana@ljubljana.si

Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

FSC www.fsc.org MIX Papir iz odgovornih virov FSC® C120997

ISSN 1318-797x

Zarika Sorčan, Barbara Čeferin

DR. SPOMENKA HRIBAR
častna meščanka Ljubljane

Vsak dan prihajamo v Ljubljano

Da, dragi Ljubljančani, dnevni »prišleki« iz vse Slovenije smo vam morda kdaj nadležni, a Ljubljana je tudi naše mesto!

Spominjam se Ljubljane – ko smo dijaki škofjeloške gimnazije hodili v Opero in Dramo – bila je siva, čemerna, nekam tiha, neprijazna. Spreminjati se je začela v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so se na ulicah pojavili mize in stoli … in je mesto bolj sproščeno zaživelo. Začelo je dobivati svojo »dušo«. Po ustanovitvi lastne države, ko je postala prestolnica Republike Slovenije, še posebej zadnja leta pod vodstvom župana Zorana Jankovića in »njegovega« arhitekta prof. Janeza Koželja, pa se je Ljubljana spremenila, ne le polepšala. Govorim o razliki v vzdušju, ki danes preveva ulice, parke, zgodovinske spomenike, celo uradne stavbe … Ko danes prideš v mesto, imaš prijeten občutek, da si prišel v urejen svet, v prestolnico svoje države!

V mojih mislih je Ljubljana danes svetla, sončna, glasna, vesela. Ljubljana ni le upravno središče države, ni ne na levi ne na desni, je v centru, je v srčiki slovenske kulture kot slovenske in kot kulture. Zato je prav, da imajo v njej svoje mesto za bivanje in ustvarjanje vsi njeni cvetovi, tudi rogovci – verjamem, da bo mesto našlo drug prostor za nadaljevanje njihovega dela.

V Ljubljani je tudi veliko zgodovinskih spomenikov, mejnikov časa in sprememb. Kakšen tudi še manjka, recimo Stevanu Švabiću, ki je po prvi svetovni vojni diplomatsko, a s srbsko vojsko v ozadju, zaustavil italijansko vojsko in preprečil zasedbo našega ozemlja do Ljubljane in Ljubljane same. Spominsko obeležje prav v Ljubljani si zaslužijo prvi borci v Evropi proti fašizmu, tigrovci. Saj je Ljubljana naše mesto spomina, sedanjosti in izročila v prihodnost. Da ne pozabimo, kdo smo in kam gremo!

Ponosna sem, da sem častna meščanka Ljubljane!

DR. PETER ČEFERIN
častni meščan Ljubljane

Ljubljana in odvetniki

Predsednik ljubljanske odvetniške zbornice je 13. oktobra 1942 poslal ljubljanskim odvetnikom okrožnico, v kateri je med drugim zapisal: »Nekdaj so si naši tovariši šteli ne le v dolžnost, ampak celo v čast, če so ob enako težkih prilikah mogli obtožence brezplačno ali vsaj za malenkosten honorar zagovarjati. /.../ Vzgledno vedenje in plemenito nesebično tekmovanje naših tedanjih tovarišev je visoko dvignilo ugled našega stanu v slovenski javnosti. Tudi v sedanjih prilikah je naše ljudstvo težko prizadeto. Zato mu moramo biti odvetniki v pomoč in podporo.« 9. maja 1945 je bila osvobojena Ljubljana; v drugi svetovni vojni je bilo med žrtvami fašističnega nasilja 19 slovenskih odvetnikov in 14 odvetniških pripravnikov.

V zadnjem velikem političnem procesu pred razpadom Jugoslavije leta 1989 smo ljubljanski odvetniki v Kosovski Mitrovici brezplačno zagovarjali rudarje, ki jim je zaradi stavke grozila smrtna kazen. Ljubljanski odvetniki smo brezplačno zagovarjali tudi četverico pred vojaškim sodiščem v Ljubljani. Odvetniška zbornica Slovenije je istega leta pred jugoslovanskim ustavnim sodiščem dosegla razveljavitev tistih določb Zakona o vojaških sodiščih, ki so obtoženim prepovedovale obrambo z odvetniki. Od razveljavitve teh določb dalje smo lahko Janšo, Borštnerja, Tasića in Zavrla zagovarjali odvetniki.

Predsedstvo Odvetniške zbornice Slovenije je 2. julija 1991 sprejelo sklep, da OZS »izstopi iz Zveze odvetniških zbornic Jugoslavije, obenem pa obvesti o napadu na Slovenijo odvetnike vsega sveta, s prošnjo, da pri vladah svojih držav nemudoma zaprosijo za ustrezno diplomatsko aktivnost, tako v smeri prenehanja vojne kot tudi za mednarodnopravno priznanje neodvisne države Republike Slovenije«.

Ne vem, ali sem prvi odvetnik, ki mu je bil podeljen naziv častnega meščana glavnega mesta Ljubljane. Sem pa zelo počaščen.

Izjemni Ljubljančanke in Ljubljančani, ki smo se jim poklonili letos

9. maj tudi letos ni minil le v znamenju spomina na izgon okupatorja iz našega mesta, temveč smo občinski praznik tako kot vsako leto zaznamovali tudi s podelitvijo najvišjih priznanj mesta – nagrad in plaket ter nazivov častna meščanka in častni meščan. Ta naziv mesto Ljubljana podeljuje že več kot 200 let, natančneje od leta 1809.

NINA FINŽGAR

V Zlato knjigo častnih ljubljanskih meščanov, izjemnih Ljubljančank in Ljubljančanov, se bosta z letnico 2021 zapisala **dr. Spomenka Hribar** in **dr. Peter Čeferin**. Kot je prepoznala Komisija za priznanja in potrdil tudi Mestni svet MOL, so njuni življenjski dosežki, vizionarstvo in odličnost pripomogli k ugledu in razvoju Ljubljane tako v Sloveniji kot v mednarodnem prostoru.

Zaradi dolgoletne uporniške, preroške in čiste drže se je dr. Spomenke Hribar pred leti prijel vzdevek slovenska Antigona. V svojih prizadevanjih za spremembe družbene, kulturne in vrednostne klime je delovala v krogu pobudnikov ustanovitve Nove revije, ki jo je kasneje tudi urednikovala, kot poslanka skupščine, ki je izpeljala osamosvojitev Republike Slovenije, in ne nazadnje kot avtorica številnih intelektualnih del, med katerimi velja izpostaviti esej Krivda in greh, v katerem nas je soočila z množičnim zločinom povojnih pobojev, je v utemeljitvi podelitve naziva častna meščanka glavnega mesta Ljubljana med drugim zapisal dr. Boris A. Novak. Čeprav danes živi na Igu, pa se v Ljubljano vedno znova rada vrača. »Ko sem izvedela, da sem prejemnica naziva častna meščanka glavnega mesta Ljubljana, sem, iskreno, najprej pomislila, da gre za pomoto. Nisem namreč Ljubljančanka, temveč Ižanka. Toda po premisleku, da ljubljanska mestna občina ni le občina svojih stalnih prebivalcev, temveč kot prestolnica Republike Slovenije v simbolnem smislu predstavlja prebivalce Slovenije kot take, sem sprejela to čast – in se počutila toliko bolj počaščeno,« razmišlja dr. Hribarjeva in dodaja, da se v Ljubljano zagotovo stekajo vse politične, kulturne in duhovne komponente našega sobivanja ter da nas Ljubljana predstavlja pred svetom in tudi pred nami samimi.

Da bo nekoč prejemnik naziva častni meščan, si nikoli ni predstavljal niti dr. Peter Čeferin, ki se že zavidljivih 54 let zavzema za vrednote odvetništva in neodvisnih odvetnikov, kar je, kot sam pravi, izraz skrbi za varstvo človekovih pravic in svoboščin odvetnikovih strank. V svoji karieri je deloval v številnih organih in združenjih, med drugim tudi v Svetu za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Državnem svetu Republike Slovenije, kot podpredsednik Odvetniške zbornice Slovenije in še bi lahko naštevali. Z Ljubljano pa ni tesno povezano samo njegovo delo, temveč tudi sicršnje življenje. »Pred 83 leti sem se rodil v Ljubljani, kjer sem tudi odraščal, maturiral, diplomiral, magistriral in nazadnje še doktoriral. Prek 50 let sem obiskoval sodišča vseh stopenj v Ljubljani, moji starši pa so vse do svoje smrti v Ljubljani tudi stanovali. Vseskozi sem Ljubljano štel za svoje mesto, vendar si nisem nikoli mislil, da bom ta laskavi naziv prejel tudi sam,« svoje občutke ob prejemu naziva opisuje dr. Čeferin in dodaja, da je ob tem priznanju izredno počaščen, za kar gre zahvala tudi dr. Cirilu Ribiču, ki ga je predlagal.

»LJUBLJANSKA MESTNA OBČINA NI LE OBČINA SVOJIH STALNIH PREBIVALCEV, TEMVEČ KOT PRESTOLNICA REPUBLIKE SLOVENIJE V SIMBOLNEM SMISLU PREDSTAVLJA PREBIVALCE SLOVENIJE KOT TAKE.«
DR. SPOMENKA HRIBAR

Dr. Hribarjeva in dr. Čeferin sta se tako pridružila 138 častnim meščanom, kolikor jih je prejelo ta naziv v dobrih dveh stoletjih, odkar je mestna oblast s prvim nazivom okitila Janeza Nepomuka Rosmanna, sicer pravnika in odvetnika, kasneje pa tudi ljubljanskega župana.

Več kot 200 let podeljevanja naziva za seboj pušča številne zanimive zgodbe o prejemnikih in o mestu Ljubljana ter njegovi vlogi v državi in svetu. Ljubitelji zgodovine boste ob prebiranju Zlate knjige ljubljanskih častnih meščanov, ki je več let nastajala v avtorstvu kustosa Mestnega muzeja Ljubljana Janeza Kosa, lahko sledili zgodovini mesta vse od avstrijskega cesarstva pa do samostojne Slovenije in prestolniškega

140

podeljenih častnih nazivov od leta 1809

46

nazivov častnega meščana v samostojni Sloveniji

20

nazivov častna meščanka glavnega mesta Ljubljana

položaja. Med brskanjem po imenih posameznikov, ki so tako ali drugače prispevali mestu Ljubljana, najdemo strokovnjake najrazličnejših področij, podjetnike, industrialce, dobrodelnike, politike, umetnike, kulturnike, znanstvenike in še bi lahko naštevali. Mestne oblasti v vseh teh letih niso pozabile niti na posameznike, ki so sodelovali pri izsuševanju Ljubljanskega barja in aktivnem organiziranju pomoči po potresu, ki je Ljubljano prizadel leta 1895.

Med prejemniki so tudi nekatera tuja imena – na primer Venkata Varahagiri Giri, nekdanji indijski predsednik, Gamal Abdel Naser, nekdanji egiptovski predsednik, sloviti maršal Josef Radetzky. Podeljevanje častnih nazivov predstavnikom drugih držav sicer ni nič neobičajnega, kadar so ti v mestu pustili poseben pečat. Tako je tudi **župan Zoran Janković** letos prejel naziv častnega meščana Sarajeva. Ob zahvali za podelitev je dejal, da je velikokrat ne samo rekel, ampak tudi pokazal, kako rad ima Sarajevo, in da upa, da enako čutijo tudi Sarajevčani.

Poleg naziva častna meščanka in častni meščan glavnega mesta Ljubljana pa MOL vsako leto podeli tudi več nagrad in plaket mesta Ljubljana. Nagrade mesta Ljubljana prejmejo posamezniki ali skupine in tudi pravne osebe, če ne opravljajo pridobitne dejavnosti, ki jih odlikujejo pomembni življenjski dosežki, prispevek k razvoju, ugledu in dobrobiti MOL ter k prepoznavnosti mesta doma in v tujini. Od 25 pobud, ki so na naslov Komisije za priznanja prispele v okviru Javnega razpisa za podelitev priznanj MOL za leto 2021, je bilo izbranih pet kandidatov. To so dolgoletni direktor Ljubljanskega maratona **Gojko Zalokar**, ravnateljica Vrtca Trnovo **Suzana Antič**, dolgoletni vodja zavoda Sport Ljubljana **Drago Banović**, ravnatelj Osnovne šole Prežihovega Voranca **Marjan Gorup** ter **Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov**.

Vsi prejemniki so ob prejemu nagrad seveda izjemno počaščeni in veseli, da okolica in širša družba opažata njihova prizadevanja in trud, ki ga vlagajo na najrazličnejših področjih. »Ob prejemu nagrade je zanihal moj vrednostni sistem. Bom lahko suvereno stopil pred ljudi in nagrado sprejel?« svoja prva občutja ob razglasitvi nagrajencev opisuje ravnatelj Marjan Gorup in dodaja, da ravnatelji ljubljanskih šol delujejo kot dobro utečen tim in da bi lahko bili mnogi med njimi prejemniki tovrstne nagrade. »Vsekakor sem izjemno počaščen. Ne le zaradi nagrade, temveč tudi zaradi zavedanja pomena področja vzgoje in izobraževanja, ki svojih učinkov morda ne kaže v trenutku, vsekakor pa bistveno prispeva k družbi kot celoti.«

V Združenju slovenskih katoliških skavtinj in skavtov pa se v prihodnje nadejajo svojega še večjega prispevka k družbi, zlasti na področju otrok in mladine v Ljubljani in Sloveniji. »S svojo odgovornostjo, pripravljenostjo in gorečnostjo se bomo še naprej trudili graditi našo kot tudi širšo lokalno in državno skupnost,« so povedali, pa naj bo to v okviru enega njihovih najbolj prepoznavnih projektov Luč miru iz Betlehema ali pri gradnji skavtske hiše, ki je ravno začela dobivati temelje. »Želimo si, da bo to varen in ustvarjalnega duha poln prostor – šotor sredi urbane Ljubljane, kot mu radi pravimo – ki bo odprt ne le za naše člane, temveč tudi za širšo skupnost.«

Plakete mesta Ljubljana pa prejmejo posamezniki, pravne osebe, prijateljska ter pobratena in druga mesta in občine iz Slovenije ali tujine, ki so pomembno pripomogli h kakovostnejšemu življenju, blaginji, ugledu, razvoju ali povezovanju na najrazličnejših področjih MOL, ter posamezniki za izkazano posebno požrtvovalnost, nesebičnost in pogum. Tudi zanje je komisija prejela 25 pobud, podelila pa sedem plaket, in sicer arhitektu **dr. Viktorju Pustu**, **igralskemu kolektivu Šentjakobskega gledališča Ljubljana**, **Društvu prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote**, direktorici Doma starejših občanov Fužine **Bojanki Genorio**, glasbeniku **Tomažu Domicelju**, **Kulturnemu društvu Ženski pevski zbor Svoboda** in ustanovitelju maratona Franja **Janezu Winklerju**.

»Glede na to, da obhajamo stoletnico Šentjakobskega gledališča Ljubljana, osebno podelitev plakete dojemam predvsem kot priznanje za delo vseh generacij članic in članov ter seveda kot spodbudo in obveznost, da vztrajamo naprej,« svoj pogled na podeljeno plaketo opisuje dolgoletni član gledališča Srečko Kermavner. Predsednik Društva prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote Peter Zakelj pa je ob prejemu plakete povedal: »Hvaležni smo za dolgoletno finančno podporo in pomoč MOL, s katero lahko nemoteno izvajamo programe za brezdomne. Veseli smo, da v našem delu z brezdomnimi prepoznavajo prispevek h kakovostnejšemu življenju občanov in k blaginji mesta Ljubljane. Plaketa pomeni meni in društvu priznanje za naše delo, s katerim želimo ustvarjati dom za brezdomne in jim vračati dostojanstvo.« Za dostojnejšo jesen življenja ljubljanskih starostnikov pa si prizadeva Bojanka Genorio. Kot je povedala, gre kljub temu, da je na plaketi napisano njeno ime, predvsem za priznanje celotnemu kolektivu Doma starejših občanov Fužine, brez katerega dom danes ne bi bil tak, kot je. »Ustanova nikoli in nikdar ne more zamenjati domačega ognjišča, ki so ga ljudje ustvarjali vse svoje življenje. A naša ustanova ni samo stavba in prostori v njej, so predvsem ljudje, ki tukaj delamo in se vsakodnevno trudimo, da ustvarimo čim bolj domače vzdušje, seveda ob zagotavljanju najvišje mere strokovnosti in odgovornosti, ki so nam jo ti ljudje in njihovi svojci zaupali.« Vsi skupaj za konec dodajajo, da bodo njihova prizadevanja tudi v prihodnje usmerjena k temu, da bo Ljubljana še prijaznejše in prijetnejše mesto. Mesto ljudi.

»PRED 83 LETI SEM SE RODIL V LJUBLJANI. VSESKOZI SEM JO ŠTEL ZA SVOJE MESTO, VENDAR SI NISEM NIKOLI MISLIL, DA BOM TA LASKAVI NAZIV PREJEL TUDI SAM.«
DR. PETER ČEFERIN

PREJEMNIKI NAJVIŠJIH PRIZNANJ MESTA LJUBLJANA 2021

Častna meščanka glavnega mesta Ljubljana
dr. Spomenka Hribar

Častni meščan glavnega mesta Ljubljana
dr. Peter Čeferin

Nagrade glavnega mesta Ljubljana za 2021
- **Gojko Zalokar**
- **Suzana Antič**
- **Drago Banović**
- **Marjan Gorup**
- **Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov**

Plakete glavnega mesta Ljubljana za 2021
- **dr. Viktor Pust**
- **Igralski kolektiv Šentjakobskega gledališča Ljubljana**
- **Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote**
- **Bojanka Genorio**
- **Tomaž Domicelj**
- **Kulturno društvo Ženski pevski zbor Svoboda**
- **Janez Winkler**

»ZA NAZIV ČASTNI MEŠČAN SARAJEVA, KI SEM GA PREJEL LETOS, SE ISKRENO ZAHVALJUJEM. ŽE VELIKOKRAT SEM NE SAMO REKEL, AMPAK TUDI POKAZAL, KAKO RAD IMAM SARAJEVO. UPAM, DA ENAKO ČUTIJO TUDI SARAJEVČANI.«
ŽUPAN ZORAN JANKOVIĆ

Nepremično premoženje Mestne občine Ljubljana

Pri razpolaganju z nepremičnim premoženjem in njegovem upravljanju je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, in v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Mestna občina Ljubljana vsem zainteresiranim omogoča vpogled v načrtovane prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti, s spletno aplikacijo Nepremičnine MOL (**ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/nepremicnine-mol**), kjer je tudi v celoti opisano ravnanje z nepremičnim premoženjem. DDV ni vključen v ceno.

PRODAMO

STANEŽIČE
Izklicna cena: 130.944 €
Zemljišči s parc. št. 1225/3 in parc. št. 1265/2 v skupni izmeri 744 m²

KAŠELJ
Izklicna cena: 398.800 €
Zemljišče s parc. št. 106/15 v izmeri 1994 m²

BEŽIGRAD
Izklicna cena: 487.750 €
Zemljišča s parc. št. 804/3, parc. št. 804/4, parc in št. 808/2 v skupni izmeri 1951 m²

KAŠELJ
Izklicna cena: 131.250 €
Zemljišče s parc. št. 96/11 v izmeri 875 m²

KAŠELJ
Izklicna cena: 139.000 €
Zemljišče s parc. št. 695 v izmeri 556 m²

Solastniški delež na stavbi
Dunajska cesta 230, Ježica
Izklicna cena: 195.000 €
Javna objava za javno dražbo je na spletni strani MOL:
ljubljana.si/sl/razpisi-razgrnitve-in-javne-objave.

Povabilo za prijavo izdelka na javni natečaj ODNOS za TAM-TAMovo Ulično galerijo v Vegovi ulici

MLADI ZMAJI

Javni zavod Mladi zmaji v sodelovanju s TAM-TAM Inštitutom objavlja javno povabilo za sodelovanje v natečaju TAM-TAMova Ulična galerija. Najbolj kreativni mladi bodo dobili priložnost objaviti svoja dela na plakatnih mestih v Ljubljani.

Poziv je namenjen vsem mladim umetnikom do dopolnjenega 29. leta starosti, ki delujejo na različnih področjih oblikovanja in uporabljajo različne tehnike (grafika, fotografija, slika ...). Posameznikom, samostojnim oblikovalcem, študentom in dijakom, šolarjem, ki želijo soustvarjati skupni življenjski prostor.

Strokovna komisija bo vsak mesec izbrala do tri izdelke oziroma plakate, ki bodo vsaj 25 dni objavljeni na plakatni površini TAM-TAM v Vegovi ulici.

Podrobnejše informacije o natečaju so na spletni strani Mladih zmajev.

Na Ljubljanskem gradu smo tudi za letošnje poletje pripravili raznolika programa poletnega počitniškega varstva. Na voljo sta programa Skrivnostno zmajevo izginotje in Čudežno zdravilo za cesarja. Večji del dneva bodo otroci z izkušenimi grajskimi animatorji raziskovali grad in njegovo okolico, prosti čas pa preživeli v naravi.

Počitniško varstvo je namenjeno otrokom od 6. do 11. leta starosti. Rezervacije zbiramo do zapolnitve prostih mest. Podrobnejši opis posameznega programa, kakor tudi druge informacije in rezervacijski list najdete na **ljubljanskigrad.si/sl/dogodki/poletno-pocitnisko-varstvo**.

POČITNICE Z MALO ULICO

Javni zavod Mala ulica je že nekaj let največji ponudnik počitniškega varstva v MOL. Letos poleti bomo v varstvo sprejeli 540 otrok na treh lokacijah: v družinskem centru Mala ulica, na »Vrtišču« (vrt na Rakovi jelši) ter v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Šolarji od 1. do 5. razreda osnovne šole bodo razdeljeni v skupine po 10 otrok, z vsako skupino pa bosta ves čas, torej od 7.30 do 16. ure, dva odrasla.

Vsak teden je na voljo tudi 12 brezplačnih mest, ki jih financira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Več informacij na **info@malaulica.si,** prijave pa zbiramo do zapolnitve prostih mest na **malaulica.si**.

Obvestilo

Oskrba s pitno vodo v letu 2020 je potekala zanesljivo in varno, epidemija koronavirusa na varnost oskrbe s pitno vodo ni vplivala.

Voka Snaga je pripravila letno poročilo o skladnosti pitne vode na oskrbovalnih območjih v svojem upravljanju. V okviru notranjega nadzora je bilo v letu 2020 na vseh oskrbovalnih območjih, kjer izvajajo gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo, odvzetih 2555 vzorcev za redna mikrobiološka in 885 vzorcev za redna fizikalno-kemijska preskušanja ter 42 vzorcev za občasna mikrobiološka in fizikalno-kemijska preskušanja. Neskladnih je bilo 72 vzorcev pitne vode, odvzetih v okviru mikrobioloških preskušanj, v okviru fizikalno-kemijskih preskušanj pa niso bile ugotovljene nobene neskladnosti. Nevarnosti za zdravje uporabnikov ni bilo.

Letno poročilo, pripravljeno skladno z določbami Pravilnika o pitni vodi, je uporabnikom stalno dostopno na **vokasnaga.si/informacije/kaksno-vodo-pijemo**, kjer so na voljo tudi drugi pomembnejši podatki o oskrbi s pitno vodo.

KRVODAJALSTVO

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci!
Vljudno vas vabimo, da se naročite na odvzem in darujete kri. Krvodajalske akcije bodo **21. in 28. maja 2021** ter **4., 11., 18. in 24. junija 2021**, vsakokrat od 7. do 15. ure, na Zavodu RS za transfuzijsko medicino na Šlajmerjevi 6. Predhodna najava je obvezna, saj zagotavlja varno okolje za vse udeležene. Če želite darovati, pokličite 051/671 147, 051/389 270 ali 030/716 796 in se dogovorite o dnevu in uri prihoda z Zavodom za transfuzijsko medicino. Več informacij na **ztm.si**.

Hvala, ker darujete kri za življenje.

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana

Mestna občina Ljubljana

Javna razgrnitev dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta MOL – izvedbeni del in okoljskega poročila

Oddelek za urejanje prostora MOL

Mestna občina Ljubljana je v letu 2019 začela postopek četrtih sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta MOL – izvedbeni del (v nadaljevanju OPN MOL ID). Postopek, ki se je uradno začel z objavo Sklepa o pripravi sprememb in dopolnitev OPN MOL ID v februarju 2020, vključuje izdelavo okoljskega poročila in izvedbo celovite presoje vplivov na okolje.

Občane vljudno vabimo, da si v času med 1. in 30. junijem 2021 ogledajo javno razgrnitev dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev tako OPN MOL ID kot okoljskega poročila k spremembam in dopolnitvam OPN MOL ID.

Javna razgrnitev bo potekala v prostorih 17 četrtnih skupnosti Mestne občine Ljubljana in v prostorih Oddelka za urejanje prostora, Poljanska cesta 28, Ljubljana. Na Gospodarskem razstavišču pa bodo (prilagojeno aktualni zdravstveni situaciji) potekale javne obravnave razgrnjenega gradiva:

- 16. junija 2021 ob 17. uri za območja četrtnih skupnosti Rudnik, Trnovo, Vič in Rožnik,
- 17. junija 2021 ob 17. uri za območja četrtnih skupnosti Jarše, Moste, Golovec, Polje in Sostro,
- 21. junija 2021 ob 17. uri za območja četrtnih skupnosti Črnuče, Posavje, Bežigrad in Center ter
- 22. junija 2021 ob 17. uri za območja četrtnih skupnosti Šentvid, Šmarna gora, Šiška in Dravlje.

Z namenom, da vsebine dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev OPN MOL ID kar najbolj približamo občanom, smo tudi tokrat pripravili internetno obliko javne razgrnitve, ki bo od 1. junija 2021 dostopna na spletni strani **ljubljana.si** v rubriki Aktualno.

MOL je v septembru in oktobru 2019 zbirala pobude in predloge za spremembe in dopolnitve OPN MOL ID, skladno z javnim obvestilom. Prispelo je skupaj okoli 1500 pobud in internih ugotovitev MOL. Vse pobude in interne ugotovitve MOL so bile proučene, pripravljene so opredelitve do njih in pridobljena prva mnenja nosilcev urejanja prostora. V spremembe in dopolnitve OPN MOL ID so lahko vključene oziroma delno vključene pobude, ki so skladne z izhodišči prostorskega razvoja MOL, smernicami in mnenji 17 nosilcev urejanja prostora, omejitvami v prostoru, varstvenimi in drugimi režimi ter s strokovnimi podlagami in sprejetimi merili.

V spremembah in dopolnitvah OPN MOL ID so obravnavane pobude, občinske razvojne potrebe ter prilagoditve akta spremenjenim predpisom, evidencam in režimom. Spremembe in dopolnitve izhajajo tudi iz obravnave posameznih lokacij in strokovnih podlag. Strokovne podlage obravnavajo tematike tipologije stavb, določitve območij za parkiranje tovornih vozil, karte poplavne nevarnosti in celovite protipoplavne ukrepe, prostorske preveritve za pomembnejše mestne lokacije, variantne rešitve obvoznice Gameljne, celovito oceno okoljskih vplivov predlaganih razvojnih posegov MOL na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, obravnavo talnih vod pri načrtovanju posegov in gradenj v podzemne etaže, proučitev določil za področje oglaševanja v MOL in drugo.

Občani lahko v času javne razgrnitve podate pripombe k razgrnjenim spremembam in dopolnitvam OPN MOL ID. Da bi vaše pripombe in predloge lahko obdelali kar najbolj učinkovito in transparentno, vas vljudno prosimo, da jih v **čim večji meri posredujete v elektronski obliki**. Na spletni strani **e-razgrnitve** so v ta namen pripravljeni posebni elektronski obrazci. Prosimo vas tudi, da istovrstnih pripomb in predlogov ne podvajate.

Doris Kordić

Novo življenje v Plečnikovem kiosku

NINA KOŽAR

Mojster Jože Plečnik, ki si je Vegovo ulico zamislil kot avenijo znanja in kulture, je ob njen zaključek med visoke topole postavil oglasni steber, ki je v svoji notranjosti skrival kiosk za prodajo tobaka. Letošnjo pomlad je po dolgem samevanju v stebru zaživela Trafika, hkrati z njo pa tudi istoimenski brezplačni časopis v obliki plakata. Oboje ureja in vodi ekipa revije Outsider, ki poleg svojih edicij v Trafiki ponuja še nekaj skrbno izbranih revij za razgledane in kritično razmišljujoče bralce. Kljub majhni notranjosti v njej brbota veliko življenja, v poletnih mesecih pa se bo ta živahnost preselila tudi na ulico in jo spremenila v prizorišče različnih predstav, srečanj in pogovorov.

Doris Kordić

Poklon nekdanjemu nadškofu

ALENKA BAJC

Hiša Ljubhospica na Hradeckega cesti 20 je hiša, drugačna od vseh hiš v Ljubljani. Ni je strehe, pod katero bi nastalo toliko zgodb, polnih topline in zaupanja. Eno od njih je pisal tudi pokojni nadškof Alojz Uran. Spomin nanj so ob prvi obletnici smrti zapečatili s slovesnim razkritjem spominske plošče, sobo, v kateri je preživel zadnje dni, pa so posvetili v kapelo. V njej je pripovedoval svoje življenjske prigode in vse navzoče povezoval v srčno skupnost. Zato so mnogi bolniki radi prihajali v njegovo družbo, ne glede na veroizpoved. Nadškofovo poslanstvo je bilo živeti in deliti ljubezen. Zato bo soba za vedno ostala prostor, ki širi sporočilo večne ljubezni, preprostosti in vsega dobrega.

Črt Piksi

Minister za zdravje opozarja: Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju!

Najboljši gin v Evropi je z Viča

MARUŠA JAKŠE

Broken Bones, edino ljubljansko destilarno viskija in gina, so številni lokali sprejeli za svojo. Ekipo povezujeta neizmerno zaupanje in odličen občutek za okuse. Zato ni presenetljivo, da se lahko že drugo leto zapored pohvalijo z nagrado za najboljši gin v Evropi! Skrivni slovenski rastlini, ki mu dodata tisto piko na i in ga ločita od konkurence, sta šipek in lipa. Bi uganili, kakšna prigoda se skriva za poimenovanjem Broken Bones, torej zlomljene kosti po slovensko? Ko so trije prijatelji razmišljali o imenu, si je Boštjan zlomil nogo, Borut pa nos, ljubiteljica gina Polona pa se svojemu prispevku k imenu še vedno uspešno izogiba.

Črt Piksi

Supanje na Ljubljanici

MARUŠA JAKŠE

Ljubljana je ena izmed redkih evropskih prestolnic, kjer se supa tudi v samem mestnem jedru. Gre za šport, križanec med deskanjem in veslanjem. Ko supamo skozi center, opazimo povsem nove podrobnosti, ker okolico vidimo iz čisto drugačne perspektive. »Ljubljanica ni valovna destinacija, zato je idealna za uporabo tovrstnega rekvizita. Supanje je vrhunski šport, kjer aktiviramo mišice celega telesa, prav tako pa deluje kot neke vrste meditacija na vodi,« pravi Damjan Možina, predsednik ŠD SUP kluba. Tako ni presenetljivo, da je v Ljubljani čedalje več suparjev. Pa še MOL je na vstopno-izstopnem mestu v bližini Špice na novo uredila varen in udoben dostop do Ljubljanice.

Četrtna skupnost Polje je z novimi stanovanjskimi soseskami pridobila približno 3000 prebivalcev.

ČETRTNE SKUPNOSTI SO MESTA V MALEM

Marko Alpner

Ljubljana ni zelena in urejena le v središču mesta, tudi na obrobju se zadnja leta veliko dogaja. Dobili smo novo infrastrukturo, vrtce, šole in knjižnice, z njimi pa se je v nekdaj zaspana naselja vrnilo tudi življenje. Da bi ugotovili, kaj pravzaprav so četrtne skupnosti in kako skrbijo za svoje ljudi, smo se tokrat odpravili v Polje, Sostro in pod Šmarno goro.

NINA KOŽAR

MOL bi bila s svojo veliko površino in številnimi prebivalci težko obvladljiva iz enega samega odločevalskega središča, zato je smiselno razdrobljena na 17 manjših enot oziroma četrtnih skupnosti. Te niso le formalna oblika lokalne samouprave. Njihovi predstavniki dobro poznajo svojo bližnjo okolico in ljudi, ki v njej živijo. Prisluhniti znajo njihovim željam, idejam, zahtevam in pobudam ter jih posredovati ustreznim organom mestne občine. Zavzemajo se za njihovo realizacijo in sodelujejo pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na razvoj lokalnih skupnosti v vseh predelih Ljubljane.

Takšna ureditev je nastala iz nekdanjih krajevnih skupnosti, ki so imele v mestni upravi precej manj pomena, zato so bile pred 20 leti razpuščene in na novo organizirane. Četrtne skupnosti uradno še vedno ne dajejo soglasij in niso odločevalec, so pa vezni člen med prebivalci in mestno upravo.

»Četrtne skupnosti imamo iz leta v leto večji pomen v mestni upravi. Zadnjih sedem let se njihovi predstavniki vsak mesec sestajamo na sproščenih formalnih srečanjih, ki jih organizira MOL. Na začetku leta županu predstavimo tri lokalne projekte, ki jih želimo realizirati, konec leta pa spet drug drugemu predstavimo, kako ti projekti napredujejo,« nam pojasni Primož Burgar, predsednik četrtne skupnosti Šmarna gora. »Veliko lažje je, če se poznamo in skupaj rešujemo težave.«

»V časih krajevnih skupnosti smo s sredstvi razpolagali bolj svobodno, a smo jih imeli precej manj kot zdaj,« se spominja predsednik četrtne skupnosti Polje Anton Podobnik. »Zdaj s sredstvi razpolagamo samo v okviru planov in potreb, ki jih prijavimo v naših programih, a imamo veliko več možnosti kot prej,« dodaja.

Oba naša sogovornika zastopata četrtni skupnosti na obrobju Ljubljane. Te so bile na račun skupnosti, ki so strnjene okoli centra mesta, dolgo zapostavljene. Pred leti se je to spremenilo, ko je vodstvo MOL začelo strateško razvijati tudi periferijo.

Vsaka četrtna skupnost je Ljubljana v malem, čeprav so si med seboj zelo različne. Šmarna gora je s 5000 dušami po številu prebivalcev najmanjša. Sostro je po površini največja, saj pokriva skoraj tretjino območja glavnega mesta. Polje je po velikosti in številu prebivalcev četrt, primerljiva z največjimi slovenskimi občinami. Problemi, s katerimi se srečujejo, pa so si med seboj zelo podobni. Ker naselja niso tako strnjena kot za Bežigradom, v Šiški ali na Viču, je največ opravka z infrastrukturo.

Tajnik četrtne skupnosti Sostro Bojan Pirih nam na velikem zemljevidu MOL pokaže naselja Besnica, Podlipoglav in Janče. »To zelo veliko območje sekata dve dolini, zato imamo večinoma opravka z vodo, kanalizacijo in prometom. Marsikje ni pločnikov, zato moramo otroke, ki stanujejo zelo blizu šole, tja voziti s kombiji. Kmalu bomo pri bencinski črpalki v Sostrem začeli graditi novo obvozno cesto, ki se bo izognila naseljem. Veselimo se tudi Prostoferja, električnega

Novi vrtec v Kašlju ima krožni tloris, ki spodbuja mobilnost in pretok idej.

Prebivalci četrtne skupnosti Šmarna gora si želijo, da bi obiskovalci Šmarne gore bolj pazili na okolje in parkirali le na označenih parkiriščih.

Pri bencinski črpalki v Sostrem bodo kmalu začeli graditi obvozno cesto, ki bo razbremenila lokalne ceste, prebivalcem pa prinesla mir in varnost.

vozila, ki bo starostnike vozil po opravkih. Zelo si želimo tudi trgovine, a velikih trgovskih znamk ti kraji ne zanimajo, ker imamo premalo prebivalcev.«

»V četrtni skupnosti Polje imamo dobrih 13 kilometrov kanalizacije. To ni ravna črta, ampak majceni koščki kanala v ulicah, ki so dolge nekaj deset metrov. Pravkar urejamo zbiranje komunalne odpadne vode in kanalizacijsko omrežje, pri čemer imamo največ dela s pridobivanjem gradbenih dovoljenj. S krajani se poskušamo dogovoriti za odkup zemljišč, a marsikdo raje vztraja pri lastništvu ceste, čeprav ima s tem kar precej stroškov. Vsi bi radi imeli pločnik, javno razsvetljavo in kanalizacijo, nihče pa ne bi skupnosti odstopil niti pedi zemlje,« nam o težavah, s katerimi se poleg Polja in Zaloga srečujejo tudi druge mestne četrti, zaupa Anton Podobnik.

Krajani imajo pri infrastrukturnih projektih pogosto občutek, da se odvijajo prepočasi. Predstavniki četrtnih skupnosti so nam pojasnili, da ne bi bilo smiselno cest najprej prekopati zaradi kanalizacije, naslednje leto zaradi telekomunikacijskega omrežja in nato še enkrat zaradi pločnikov. Tudi krajani bi se jezili zaradi nenehnih gradbenih del. Zato je bolj smiselno nekaj let počakati in z enim posegom rešiti več problemov. »Te stvari se odvijajo počasi. V prvem mandatu nismo imeli veliko pokazati, letos pa se je začelo odvijati vse, kar smo si ljudje na območju Šmarne gore ves čas želeli. Začela se je gradnja kanalizacije in državne ceste, urejati smo začeli ulice, kmalu pride na vrsto še otroško igrišče. Veseli bomo obvoznice, ki bo razbremenila prometno zelo obremenjene Gameljne,« razlaga Burgar. »Vse to smo zagovarjali šest let, zdaj pa se končno uresničuje.«

»Pri nas smo v zadnjem obdobju preuredili Zaloško cesto, ki je bila prej ozka, zdaj pa je štiri- in dvopasovnica. V Kašlju imamo nov vrtec, razširili smo pokopališče in uredili poslovilni objekt, prenovili šoli v Zadobrovi in Polju, zdaj pa je na vrsti še šola v Zalogu. Tam urejamo tudi industrijsko cesto, ki bo šla mimo naseljenega območja, da bodo imeli tovornjaki neposreden dostop do avtoceste, prebivalci pa malce več miru in varnosti. Zelo se veselimo prenove kopališča Vevče in nove dvorane za curling, ki je v Zalogu zelo priljubljen,« z navdušenjem pripoveduje Anton Podobnik.

Predsednika četrtnih skupnosti Šmarna gora in Polje omenita še dve boleči točki, ki sta hkrati tudi ponos obeh okrožij. Ena je Zajčja dobrava, najstarejši krajinski park na območju Ljubljane, ki pa ne uživa enakega statusa kot Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Manjka mu odgovoren gospodar, ki bi znal spretno uravnotežati turistično ponudbo in varovanje naravnega okolja. Vanj se z novim najemnikom gostinskega obrata in konjeniškim klubom vrača življenje, žal pa se v njem kopičijo tudi odlagališča smeti. Podobno je na Šmarni gori, tej priljubljeni izletniški točki, ki četrtni skupnosti pod svojim vznožjem prinaša veliko sladkih, pa tudi grenkih skrbi. »Struktura pohodnikov na Šmarno goro se je v zadnjih letih bistveno spremenila. Ljudje se vse manj zavedajo, da niso v lastni dnevni sobi, ampak v naravi. Ob poti je polno odpadkov, včasih celo tik ob koših za smeti. Pot čez korenine je bila v moji mladosti steza, zdaj pa je že prava avtocesta. Tudi avtomobile puščajo povsod, čeprav smo uredili parkirišča. Na Šmarno goro vodi vsaj deset poti, zelo bi bili veseli, če bi odkrili še kakšno drugo. Če bi ljudje radi brezplačno parkirali, jih vabimo v Šmartno, kjer smo ob deponiji gradbenega materiala uredili parkirišče. Z evropskim projektom, ki ga bomo izpeljali z MOL, se bodo uredili tudi odnosi med lastniki, krajani in obiskovalci, 99 odstotkov Šmarne gore je namreč v zasebni lasti, zato moramo upoštevati veliko različnih interesov,« poudarja Burgar.

Eden od projektov, ki je prav tako skupen vsem ljubljanskim četrtnim skupnostim, so nova središča, ki jih bodo četrti postopoma dobile po načrtih mestne službe za lokalno samoupravo. Prvo je leta 2016 v javno-zasebnem partnerstvu zraslo v Zalogu. V njem so poleg prostorov za uradnike še dnevni center za starejše, glasbena šola, prostori za lokalna društva in dvorani za športne in kulturne prireditve. V pripravi so še centri v četrtnih skupnostih Golovec, Rudnik, Jarše, Vič, Fužine in Šmarna gora.

Četrtna skupnost Sostro pokriva skoraj eno tretjino ozemlja Ljubljane. Prebivalci živijo v sožitju z naravo, o čemer priča tudi šolski čebelnjak.

Polje in Zalog sta v zadnjih letih dobila povsem novo podobo. Uredili so pokopališče s poslovilnim objektom.

V četrtno skupnost Sostro se priseljujejo mlade družine, zato bo vrtec dobil dve novi enoti.

»Dobili bomo nov center četrtne skupnosti z dvorano, knjižnico, zdravstveno ordinacijo, trgovino in prostori za razna društva,« pravi Primož Burgar. Sodelovanju z lokalnimi društvi pripisuje zelo velik pomen, saj spodbujajo druženje in večjo vpletenost v lokalno okolje. Pod Šmarno goro so zelo dejavni taborniki odreda Rašiški rod, ki pred novim letom organizirajo humanitarni sejem. Poleg njih so tu še tri aktivna gasilska društva, dve kulturni in dve športni društvi, turistično društvo pa planinsko, ki skrbi za poti na Šmarno goro. V Zalogu deluje kulturno-zgodovinsko društvo Rusalka, zelo aktivni sta društvi upokojencev, imajo dramsko društvo, turistični društvi Zadobrova in Zajčja dobrava, Združenje borcev za vrednote NOB, Športno društvo Polje in številna druga.

Zaznavanje potreb, želja in idej lokalne skupnosti, usklajevanje različnih interesov in zavzemanje za njihovo uresničevanje je osrednje poslanstvo četrtnih skupnosti. Vsaka četrtna skupnosti ima svoj svet, ki ga vodi izvoljeni predsednik ali predsednica. V skupnostih, ki so manjše in bolj povezane, se ljudje s svojimi težavami in zamislimi na predstavnike velikokrat obrnejo neposredno. »V Sostrem se vsi poznamo. Ljudje velikokrat pridejo v naš urad in se kar osebno pogovorijo s predsednikom. Posebej starejši, ki ne uporabljajo interneta,« nam med pospravljanjem mize po enem od takšnih pogovorov pove Bojan Pirih. Primož Burgar ima podobno izkušnjo: »Moja telefonska številka je dosegljiva vsem. Velikokrat me ljudje tudi na ulici pocukajo za rokav in povabijo na kavo. Nekaj pobud meščanov dobim tudi prek MOL. Kot predsednik lahko na marsikaj odgovorim sam, o veliko idejah pa se posvetujem tudi s člani sveta četrtne skupnosti.«

Vse funkcije v četrtnih skupnostih so neprofesionalne, plačane so samo seje, ki jih je na letni ravni lahko največ deset. Nekateri svetniki so v lokalni politiki aktivni že več kot 15 let, vsi pa si zelo želijo sodelovanja mladih. Za takšno delo je zelo težko pridobiti ljudi, ki so v službah, saj je veliko opravkov ravno v dopoldanskem času. »V svetu četrtne skupnosti Šmarna gora smo se dogovorili, da bomo politiko pustili ob strani. Ne glede na našo politično pripadnost ali svetovni nazor je vsem v interesu dolgoročna dobrobit teh krajev. Vsi bi radi nekaj dobrega naredili za svojo bližnjo okolico in skupnost, v kateri živimo. Mladi ljudje bodo tu živeli še dolgo za nami, zato smo veseli vseh njihovih idej in predlogov.«

NI ŠE KONEC. KONTAKTNI PODATKI ZA VSE ČETRTNE SKUPNOSTI SO NA NASLEDNJI STRANI.

Četrtne skupnosti mesta Ljubljana

ČS Bežigrad
Vojkova cesta 1
01/236 25 37
mol.bezigrad@ljubljana.si

ČS Center
Štefanova 9
01/252 75 07
mol.center@ljubljana.si

ČS Črnuče
Dunajska cesta 367
01/563 16 30
mol.crnuce@ljubljana.si

ČS Dravlje
Draveljska ulica 44
01/510 86 12
mol.dravlje@ljubljana.si

ČS Golovec
Litijska cesta 38
01/548 02 82
mol.golovec@ljubljana.si

ČS Jarše
Kvedrova 32
01/523 12 10
mol.jarse@ljubljana.si

ČS Moste
Ob Ljubljanici 36a
01/544 23 75
mol.moste@ljubljana.si

ČS Polje
Zaloška cesta 160
01/529 15 22
mol.polje@ljubljana.si

ČS Posavje
Bratovševa ploščad 30
01/566 11 23
mol.posavje@ljubljana.si

ČS Rožnik
Viška cesta 38
01/256 23 12
mol.roznik@ljubljana.si

ČS Rudnik
Pot k ribniku 20
01/428 03 45
mol.rudnik@ljubljana.si

ČS Sostro
Cesta II. grupe odredov 43
01/542 86 21
mol.sostro@ljubljana.si

ČS Šentvid
Prušnikova ulica 106
01/512 46 07
mol.sentvid@ljubljana.si

ČS Šiška
Kebetova 1
01/515 64 65
mol.siska@ljubljana.si

ČS Šmarna gora
Pločanska 8
01/511 06 33
mol.smarnagora@ljubljana.si

ČS Trnovo
Devinska ulica 1b
01/252 75 07
mol.trnovo@ljubljana.si

ČS Vič
Tbilisijska 22a
01/256 37 29
mol.vic@ljubljana.si

Črt Piksi

Rekorder v pomnjenju števila π

Tibor Hvala je osmošolec iz Osnovne šole Valentina Vodnika, ki je letos postavil nov slovenski rekord v recitiranju decimalk števila π. V približno eni uri je namreč zrecitiral 10.123 decimalk.

IVANA NACEVA

»SESTRO SEM PROSIL, DA MI JE DECIMALKE ZAPISALA V SKLOPE PO PET ŠTEVK V STOLPCE. VSAKIH PET ŠTEVK JE BILO DRUGE BARVE. UČIL SEM SE PO STO DECIMALK NAENKRAT.«

Kako je sploh prišlo do tega, da si si poskušal zapomniti čim več decimalk števila π?
Lani naj bi na naši šoli organizirali tekmovanje v recitiranju decimalk števila π, ki je žal zaradi epidemije odpadlo. Potem pa sem se odločil, da se letos prijavim kar na državno tekmovanje. Po novem letu sem se začel učiti. Konec januarja sem si ogledal še spletno različico predstave Nika Škrleca Naj gre vse v pi. Nik, ki je bil pred leti nekajkrat slovenski rekorder v recitiranju števila π, je v predstavi povedal, da namerava doseči nov rekord in povedati 9999 decimalk. Odločil sem se, da ga poskusim premagati.

Imaš pri tem kakšno posebno metodo, kako si zapomniš toliko številk?
Mami mi je sicer predstavila metodo, imenovano palača spomina, vendar mi ni ustrezala. Sestro sem prosil, da mi je decimalke zapisala v sklope po pet števk v stolpce. Vsakih pet števk je bilo druge barve. Učil sem se po sto decimalk naenkrat. Ko jih ponavljam, pa jih kar nekako vidim pred sabo, kot bi jih bral z lista. Sicer ne vem, s katero barvo so napisane, vem pa, kje na listu so. Iz teh sklopov števk si potem v glavi delam smiselne vzorce. Vsak dan sem ponovil vse decimalke, ki sem jih znal do tistega trenutka. Decimalke sem se učil 49 dni, zadnjih 11 dni pred tekmovanjem pa sem vseh 10.123 decimalk samo še ponavljal.

Ali bi si lahko zapomnil tudi kaj drugega, recimo imena ljubljanskih ulic?
Verjetno bi šlo, a bi morale biti v določenem zaporedju in na oštevilčenem seznamu. Tako ne bi nobene izpustil.

Kako so ta uspeh sprejeli tvoji sošolci in prijatelji?
Vsi so bili zelo veseli in mi čestitali. Ker skoraj nikomur nisem povedal, da se pripravljam na to recitiranje, so bili tudi malo presenečeni in so me spraševali, kako mi je uspelo. In prav fino je bilo, ko mi je razredničarka Mercedes Sojer prinesla dve čokoladi.

Si pričakoval tako velik odziv javnosti?
Na tekmovanju razen komisije ni bilo nikogar, zato odziva v javnosti sploh nisem pričakoval. Potem pa so naslednji dan začeli deževati klici in mejli na šolo, ki so jih iz šole potem posredovali moji mami. Vesel sem, da se zaradi mojega rekorda o tem tekmovanju več govori. Zanimivo je bilo izkusiti različne intervjuje, fotografiranja in snemanja.

Si morda navdušil kakšnega prijatelja, da bi se tudi sam preizkusil v recitiranju decimalk?
Ne vem. Prav posebej mi tega nihče ni rekel. Taka reč vzame veliko časa. Morda pa se kdo opogumi.

Se poleg pomnjenja števila π ukvarjaš še s čim drugim?
Ja, kar precej reči me zanima. V Nogometnem klubu Ilirija treniram nogomet in pri Briljantini akrobatski rokenrol. Uživam tudi v drugih najrazličnejših šolskih tekmovanjih. Matematična in logična tekmovanja me še posebej veselijo, kjer se tudi kar dobro odrežem. Zadnji dve leti sva s sošolcem Fedjo pripravljala raziskovalno nalogo Vpliv različnih zvrsti glasbe na rast sobnih rastlin, s katero sva tekmovala na natečaju MOL Zaupajmo v lastno ustvarjalnost. Kar tri mesece sva različnim sobnim rastlinam vrtela heavy metal in klasično glasbo. Kako sva se z nalogo odrezala na tekmovanju, zaenkrat še ne veva. Komisija še odloča.

Drugo leto boš v devetem razredu. Že veš, kaj boš, ko odrasteš?
Zagotovo vem, da se bom po osnovni šoli vpisal na gimnazijo, najverjetneje na Poljane. To gimnazijo obiskujejo že moja sestra Kora in veliko soplesalcev iz kluba Briljantina. Kaj bom šel študirat, še ne vem, je pa prav mogoče, da bo povezano s številkami. Te me res vlečejo.

Ali imaš namen drugo leto preseči svoj rekord?
Trenutno tega namena nimam. Zastavil sem si cilj, ki sem ga dosegel. Ker me zanima še toliko drugih stvari, učenje in ponavljanje decimalk pa zahtevata zelo veliko časa in potrpljenja, se bom verjetno posvetil še kakšnemu drugemu projektu.

Primož Lukežič

Maja Kalin je najstnica, ki obiskuje četrti letnik Gimnazije Vič. Odrašča v objemu tihe in čiste narave Ljubljanskega barja, zunaj živahnega centra. Je tudi predsednica Dijaške organizacije Slovenije (DOS), v okviru katere si mladi prizadevajo, da bi jim starejši prisluhnili ter prepoznali njihov glas in vlogo v mestu ter družbi.

RENÉ DOPLER

LJUBLJANČANKA

Maja, kaj po navadi počnete popoldan, po pouku?
Rekla bi, da imam zdaj manj prostega časa, kot sem ga imela kadarkoli v svojem življenju. *(smeh)* To mi je zelo všeč, saj živim z namenom, da si zapolnim ves svoj prosti čas, ki ga imam. Neumno se mi zdi, da bi samo ždela doma in gledala TV. Izvajam različne aktivnosti, in če je le možno, tudi vodim. Ker rada usmerjam ljudi. Seveda si vzamem čas za prijatelje in grem na sprehod v naravo s svojo sestro. Večino svojega prostega časa pa sem posvečala delu v DOS. Zdaj pa ves svoj čas namenjam pripravam na maturo.

Kako je odraščati in živeti v edinstveni pokrajini Ljubljanskega barja?
Ker sem tam odraščala in so moji starši pravi Barjanci, se mi zdi, da imam pridih narave že v sebi. Ko grem spat, slišim žabe, in ko se zbudim, petje ptic – tega se spominjam še iz otroštva. Res sem nekoliko oddaljena od mestnega vrveža, ampak hkrati sem zadosti blizu, da mi transport ni kaka posebna ovira. Pa tudi res je super, da lahko grem na sprehod ali s kolesom kamorkoli v naravo. Vse ti je blizu, ampak hkrati zadosti daleč in ne bi zamenjala tega okoliša v Ljubljani za nič.

Kaj se je med epidemijo za vas kot najstnico spremenilo na bolje?
Meni se zdi, da sem se več naučila o sebi, ker sem res imela čas, da sem bila sama s sabo, brez kakršnihkoli drugih dejavnikov, in sem lahko bolj razmišljala, kaj si želim v svojem življenju, kaj me zanima in podobno. Spoznala sem, da sem veliko bolj družboslovka in ne toliko naravoslovka, kot sem mislila prej, saj bi rada delala z ljudmi. Zato sem se vpisala na študij prava v Ljubljani.

NA SVOJI LINIJI MESTNEGA AVTOBUSA POZNAM ŽE VSE LJUDI. NOBENEGA SICER NE POZNAM PO IMENU, AMPAK ZA VSE VEM, KJE PRIDEJO GOR IN KJE GREDO DOL, S ČIM SE UKVARJAJO, KATERE KNJIGE BEREJO NA AVTOBUSU.

Kaj pa ste v času epidemije spoznali novega o Ljubljani?
Bolj sem gledala in bila pozorna na to, kaj sploh je v stavbah, recimo v centru. Fascinira me dejstvo, da so tam stanovanjske hiše, kar je sicer logično, ampak ne znam si predstavljati, kako so ljudje lahko živeli in spali, ko ni bilo epidemije, saj je zraven teh hiš v normalnih razmerah polno hrupa. Na svojih sprehodih po praznem mestu sem bila tudi nostalgična, ker ni bilo možnosti iti na kavo v lokal, kjer se dobivamo s prijateljicami, ali pa na sladoled. Najbolj sem pogrešala sladoled prav na Prešernovem trgu in pogled iz kota na kip Julije, ker se velikokrat tam obrnem nazaj in nekako občutim starinski pridih v Ljubljani in njeno zgodbo. Pogrešala pa sem tudi lokale na Cankarjevem nabrežju. Priznala vam bom, da se vedno usedem tja, kjer je prostor, in nikoli ne razmišljam, v katerem lokalu sem, ker jih ne ločim drugega od drugega. *(smeh)*

Kaj je v Ljubljani fajn, pa starejši ne vemo?
Meni osebno je super prostor čitalnica v Knjižnici Otona Župančiča, ker imaš tam resnično mir in hkrati lahko vidiš ljudi, kaj delajo. Tam je velika steklena stena, skozi katero opazujem ljudi, ki se mimo vozijo s kolesi. To zelo rada počnem, starejši pa gredo mogoče v knjižnico samo po knjige.

Kje se zbirate mladi v Ljubljani v teh časih?
Za vse dijake je nekako glavno zbirno mesto park v bližini šole. Takoj po koncu pouka se skoraj vsi utrujeni zgrnemo vanj in se tam družimo in sproščamo. Jaz obiskujem Gimnazijo Vič in tam je čez cesto zelo majhen lušten park. Vem, da ima park tudi Gimnazija Bežigrad. Pomembno je, da je blizu narava, da se gremo tja sprostit, ne gledamo več šole, si ogledujemo ptičke in drevesa ter se takoj zaradi tega počutim bolje. *(smeh)* Zanimivo mi je sicer, da se vsi počutimo malo utesnjeno med temi betonskimi stavbicami, hkrati pa imamo veliko srečo, da je nam, Ljubljančanom, na voljo toliko zelenih površin, dreves in parkov. Jaz osebno imam zelo rada park za Bavarskim dvorom. Ta park je sicer med nebotičniki oziroma stavbami, je pa res, da ni toliko ljudi, ki bi ta kotiček poznali, pa še sonček, sploh poleti, tja zelo lepo posije. Bi pa rekla, da se na Špici zbirajo študentje, dijaki pa se bolj držimo Tivolija.

Pa vidite v tem, da je Ljubljana majhno mesto, prednost ali slabost?
Jaz menim, da če živiš v večjem mestu, se hitreje počutiš bolj osamljenega. Čeprav je več ljudi, ampak ravno to, da vidiš toliko ljudi, ti lahko spodbudi ta občutek, sploh recimo, če si študent na izmenjavi. Ljubljana pa se mi zdi, da je prav taka domača in je hkrati toliko majhna, da nekako tudi na videz ljudi poznaš, ko hodiš po Ljubljani, ali pa recimo ljudi, ki hodijo na tvoj avtobus. Zdi se mi, da na svoji liniji mestnega avtobusa poznam že vse ljudi. Nobenega sicer ne poznam po imenu, ampak za vse vem, kje pridejo gor in kje gredo dol, s čim se ukvarjajo, katere knjige berejo na avtobusu ... *(smeh)* Zato se mi zdi, da imaš večji občutek pripadnosti. Ljubljana je tudi zelo čista in jaz zelo redko kje vidim, da so smeti na tleh – to mi pomeni veliko. Za mesto moramo skrbeti in ne vzame veliko časa, da vržemo neko stvar v koš za smeti, kar kaže na našo pripadnost in trud, da ohranimo mesto čisto in lepo. Se pa v Ljubljani počutim zelo varno in o tem se velikokrat pogovarjamo s prijateljicami. Izpostavila bi še javni prevoz, ker je veliko linij in nas, mlade, poveže s celotno Ljubljano. To je velika prednost za tiste mlade, ki še nimajo izpita za avta. Mladi imamo tudi subvencionirano Urbano in to je zelo dobro.

KO GREM SPAT, SLIŠIM ŽABE, IN KO SE ZBUDIM, PETJE PTIC.

Kako pomembno je izobraževalno okolje za vas, mlade?
To je zelo pomembno, ker ti daje možnosti. Jaz lahko rečem, da če ne bi bila na Gimnaziji Vič, dvomim, da bi bila to, kar sem zdaj. Vse, kar sem začela delati, od tistih prvih krožkov na šoli, pa do tega, da sem zdaj predsednica Dijaške organizacije Slovenije, je zasluga Gimnazije Vič in profesorjev tam. Tam sem spoznala ljudi, ki imajo iste interese in so me povabili k sodelovanju. Res je za mlade pomembno, da smo obkroženi z ljudmi, ki imajo interese, in da lahko skozi njih tudi rastemo, ker se recimo zgleduješ tudi po starejših letnikih.

V LJUBLJANI SE POČUTIM ZELO VARNO. O TEM SE VELIKOKRAT POGOVARJAM S PRIJATELJICAMI.

Kaj vse vam je Gimnazija Vič še (po)nudila?
Ko sem bila na informativnih dnevih, je nekdo iz publike vprašal: »Katere vse krožke imate?« Pa je bil odgovor profesorice, da karkoli me zanima, lahko iz tega naredim svoj krožek. Najti moram še druge, ki bi jih zanimalo isto, in nato skupaj ustvarimo svoj krožek. To se mi je takrat močno vtisnilo v spomin in vedela sem, da je to šola, ki mi bo (po)nudila čisto vse. Jaz sem taka oseba, ki se prijavi na vse možno, grem na čisto vsa tekmovanja, sem vključena v veliko krožkov. Na Gimnaziji Vič je res pomembno, da se ocenjuje tvoje znanje, vendar nam ga profesorji predajajo na drugačen način ter nam hkrati dajejo možnosti, da se naučimo še kaj drugega. Tadeja Rudolf Vahtar je tista profesorica, ki ji gredo zasluge, ker me je vedno kam »porinila«.

Menite, da lahko mladi vplivate na razvoj mesta?
Lahko. Je pa res mogoče malo drugače prav to vplivanje na mesto, saj mesto ni neki proces, dejavnost, ampak je nekaj, v čemer mi vsi živimo. Mogoče je zato drugače. Izpostavila bi, ko sem bila pred dvema letoma v Dijaški skupnosti Ljubljana, kjer sem začela svojo pot, smo se zelo borili, da bi ta maturantska parada postala dijaška. Se pravi, da bi to organizirali dijaki in da bi bila brezplačna. In takrat je bil eden izmed trenutkov, ko smo res naleteli na odprte glave na občini in smo to tudi dosegli. Ljubljana veliko ponuja. Na nas, mladih, pa je, da gremo in se pozanimamo, kakšne stvari so to vse. Slišala sem, da recimo Ljubljana sofinancira veliko projektov za mlade, ponuja štipendije, in se mi zdi, da je veliko možnosti, pa ne zgolj s finančnega vidika, da se mladi razvijamo. Pomembno je, da smo mladi angažirani in da ponotranjimo dejstvo, da nas svet čaka z odprtimi rokami – na nas pa je, da to zagrabimo in se podamo na svojo pot.

HANA KOŠAN
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice

Pravica do stanovanja

Epidemija in vzklikanje gesla #ostanidoma sta nas spodbudila, da razmislimo, v kakšnih domovih živimo. Ugotovili smo, da mnogi ljudje nimajo varnega in trajnega doma, prav tako se veča število tistih, ki nimajo niti strehe nad glavo, kaj šele prostora, ki bi mu lahko rekli dom. Brezdomne osebe so v tem času postale izredno vidne, kar je sprožilo mnoge odzive in razprave o tem, kako brezdomstvo pri nas rešujemo oziroma kako pomembno je narediti preobrat od upravljanja do končanja brezdomstva. Zdaj se je, mogoče celo bolj kot kadarkoli prej, pokazalo, kako pomembno je, da je stanovanje osnovna človekova pravica in da človek mora imeti dom. Tako je postalo jasno, da je skrajni čas, da na državni ravni sprejmemo jasno strategijo, kako se bomo s tem spopadli. Pa vendar ostaja grenak priokus, da kljub veliki krizi, ki smo ji (ali pa ji šele bomo) priča, še nismo dovolj odločeni, da bi sledili drugim državam, s katerimi se tako radi primerjamo, da bi do konca leta 2030 odpravili brezdomstvo.

DNEVNO SE SREČUJEM Z LJUDMI, KI SI NE MOREJO PRIVOŠČITI NAJETI SOBE, KAJ ŠELE STANOVANJA, ŠE POSEBEJ, ČE SE JIM NA OBRAZU POZNA VEČ TEŽKIH ŽIVLJENJSKIH IZKUŠENJ.

Ljubljana je naše največje mesto, kjer se lahko človek tudi malo zgubi v množici in kjer je na voljo tudi veliko organizacij in institucij, ki te podprejo, če se znajdeš v življenjski stiski (navsezadnje se je v času zaprtja države praktično čez noč v Ljubljani vzpostavilo začasno zavetišče), prav tako pa, kot pravijo mnogi obrazi z ulice, je tudi mesto, kjer ima človek občutek, da bo lahko začel znova.

Pa vendar je tako kot v mnogih drugih večjih mestih po svetu stanovanje, tisti prej omenjeni dom, za marsikoga nekaj nedosegljivega. Dnevno se srečujem z ljudmi, ki si ne morejo privoščiti najeti sobe, kaj šele stanovanja, še posebej, če se jim na obrazu pozna več težkih življenjskih izkušenj. Kljub prizadevanjem za nove nujne bivalne enote in neprofitna stanovanja potrebe še vedno ostajajo velike, hkrati pa se izrazito krčijo druge možnosti dostopnih namestitev – t. i. samski domovi se spreminjajo v hostle, mnogi oddajajo samo za krajši čas in podobno. Nekateri tako nimajo možnosti izbire in živijo v stanovanjih brez ogrevanja, v vlažnih kletnih prostorih … Z bojaznijo zremo v prihodnost, ko bomo posledice »koronakrize« lahko bolj jasno videli in občutili.

Ob vsem navedenem pa vseeno vsaj malo pomirja dejstvo, da se v sodelovanju z lokalno skupnostjo vse bolj razvijajo programi podpornih stanovanj. Ti bodo tistim z najbolj kompleksnimi potrebami dali možnost, da živijo (in ostanejo!) v skupnostih, kjer so doma že od nekdaj, in da ne bodo odhajali (ali pa bili napoteni) drugam, da bi začeli znova.

Brezdomni so pri nas še vedno obravnavani predvsem kot »socialni problem«, na katerega se odzivamo z različnimi parcialnimi rešitvami, medtem ko bi bilo treba osvojiti koncept pravice do stanovanja in ga ustrezno umestiti v stanovanjsko politiko, ki jo moramo zastaviti na različnih ravneh. Do takrat pa brezdomne osebe še vedno ostajajo zunaj, skrite pod mostovi ali vidne na javnih površinah. Poleti, pozimi, v času prepovedanega zadrževanja na javnih površinah ali ob omejitvah gibanja v nočnem času. Na vseh nas, ki sobivamo v mestu, je, da se s strpnostjo in solidarnostjo odzovemo drug na drugega. Naj nas vznemirjenost ob pogledu na brezdomne spodbudi, da brezdomstvo izkoreninimo, ne pa kaznujemo.

EVA STRMLJAN KRESLIN
Javni zavod Mala ulica – Center za otroke in družine v Ljubljani

Domovi za skupnost

Dom bi moral biti tam, kjer te vedno nekdo čaka s skodelico prijaznosti in razumevanja. Kjer si odpočiješ in zajameš novo energijo. Dom bi moral biti vesel in prijazen prostor, kamor bi se vedno rad vrnil. Ali kjer bi rad za vedno ostal.

Pa ni vedno za vse tako. So domovi, kamor se otroci vračajo s strahom, so domovi, od koder mladostniki bežijo, so domovi, kjer te nihče ne čaka in je mrzlo. Takih domov ne bi smelo biti, pa so. Preveč jih je. Kaj kot družba naredimo za to, da jih ne bi bilo? Da bi vsi lahko našli svoj prijazni dom, pa čeprav ta ni na naslovu stalnega bivališča? In seveda – kar je najpomembnejše vprašanje mladih – kako sploh priti do svojega doma?

Stanovanjska politika mesta potreb po stanovanjih ne dohaja. Že res, da je v veliki meri za to (so)odgovorna država, pa vendar bi moralo mesto s svojimi iniciativami aktivneje posegati na to področje. Ponujati inovativne rešitve, tako kot to počne na drugih področjih. Ponuditi mladim poceni najemna stanovanja za lažji start v odraslo življenje. Ponuditi starejšim oskrbovano stanovanje v zameno za njihovo (preveliko). Z olajšavami spodbuditi stanovanjske zadruge za mlade družine.

In zakaj ne bi (oskrbovanih) stanovanj za starejše združevali pod isto streho s študentskimi stanovanji? Domovi za ostarele so vprašanje, ki iz dneva v dan postaja bolj pereče. Zakaj si študentje ne bi najemnine za stanovanje znižali s pomočjo ostarelim sosedom? Zakaj ne bi gradili skupnostnih domov z majhnimi bivalnimi enotami in velikimi skupnimi prostori – za druženje, za klepet in za … daljše in kakovostnejše življenje.

Seveda ne le za študente, tudi za mlade (ali manj mlade) odrasle; berem, da je vedno več samskih odraslih, ki si verjetno želijo širše, dobro organizirane in funkcionalne skupnosti. Verjamem, da bo prav dobro delujoča skupnost postala v svetu vse večjega odtujevanja in digitalizacije najpomembnejša dobrina, luksuz in hkrati nuja za dostojno življenje. Mesto naj spodbuja gradnjo takih skupnosti! Njihove zametke najdemo v družinskih in večgeneracijskih centrih, v četrtnih mladinskih centrih in dnevnih centrih za starejše. Sama v družinskem centru Mala ulica vsak dan opazujem in dobivam potrditev, kako zelo pomemben je prostor za skupnost. Malo ulico velikokrat poimenujemo »javna dnevna soba za mlade družine«, mnogi obiskovalci bi jo v določenem obdobju zlahka imenovali tudi drugi dom. Enako verjetno velja za mlade v četrtnih mladinskih centrih, ki se bolj kot doma počutijo domače med vrstniki. Pravzaprav bi morala imeti vsaka stanovanjska soseska vse od prej naštetih skupnostnih prostorov – za otroke, za mlade in za starejše. Za vse generacije. Soseska se gradi z možnostjo druženja, in če se ljudje med seboj poznajo in družijo, bodo bolj in bolje skrbeli za sosesko in drug za drugega. »Doma« se bodo počutili že v svoji soseski, ne le v svojem stanovanju. In dokazano je, da so ljudje, ki imajo dobre in kakovostne odnose, ki skrbijo za okolje in za druge, bolj zdravi in dlje živijo. Potrebujejo manj zdravniške in psihološke pomoči – tu pa smo že pri denarju. Ne dvomim, nikakor ne dvomim, da se vsaka investicija v skupnostne prostore dolgoročno tudi finančno izplača. Zagotovo pa se v zelo kratkem času izboljša kakovost življenja. Torej naj mesto ustvarja »domove« za skupnost!

ZAKAJ NE BI (OSKRBOVANIH) STANOVANJ ZA STAREJŠE ZDRUŽEVALI POD ISTO STREHO S ŠTUDENTSKIMI STANOVANJI?

BORIS BJELJAC
Hiša Ljubhospica

Umreti v varnem zavetju in sproščenem okolju

Mnogi izrazijo željo umreti doma. Tam, kjer so preživeli večino, včasih celoto svojega življenja, kjer se počutijo varne in sproščene. Dom ima lahko velik vpliv na pogled ljudi s kronično neozdravljivo boleznijo, ki končujejo svojo življenjsko pot, na »lahkoto« prehajanja te poti. Pomeni jim varno zavetje, sproščeno okolje in navzočnost najbližjih v najobčutljivejšem času svojega življenja, ko je treba zaključiti odnose, se posloviti od tega sveta in se prepustiti nečemu večjemu, da nas pospremi na potovanje onkraj.

Velikokrat postane zdravstveno stanje tako kompleksno in zahtevno, da svojci, drugi bližnji in nemalokrat tudi bolniki sami ne zmorejo več v zavetju svojega doma, naj bo to zaradi iztirjenih simptomov bolezni, psihične ali fizične izčrpanosti. Hiša Ljubhospica kot edina stacionarna hiša hospica v Sloveniji izvaja celostno, integrativno in multidisciplinarno oskrbo s pozornostjo do fizičnih, psihosocialnih, duhovnih in tudi religioznih potreb posameznika, tako nameščenega v hiši kot v njegovem domačem okolju. Poleg izvajanja tovrstne oskrbe v hiši hospica namreč na podlagi koncesije v sodelovanju s Kliniko Doktor24 zagotavljamo tudi storitev paliativne patronažne dejavnosti, s pomočjo katere lahko bolniku in njegovim svojcem omogočimo, da zadnje obdobje življenja preživi v okolju svojega doma.

Glede na izražene potrebe bolnika in svojcev lahko medicinska sestra oziroma zdravstvenik s poglobljenimi znanji iz hospic oskrbe pride na obisk na dom. S tem bolniku in svojcem ponudimo podporo na področjih specialistične paliativne oskrbe, svetovanja glede postopkov v oskrbi na domu ter psihosocialne in duhovne podpore. Spremljanje bolnika na domu lahko traja dalj časa in ni časovno omejeno. Ob povečanju težavnosti bolezni, ki iztiri do takšne mere, da bolnik ali njegovi svojci oskrbe na domu ne zmorejo več, ponudimo možnost namestitve v Hišo Ljubhospica, kjer 24 ur sedem dni v tednu zagotavljamo brezplačno celostno oskrbo v zadnjem obdobju življenja. Če pa se odločijo, da bodo to obdobje preživeli doma, vsem zunanjim uporabnikom omogočimo 24-urno telefonsko svetovalno linijo, na kateri je dosegljiva medicinska sestra oziroma zdravstvenik s poglobljenimi znanji iz hospic oskrbe.

Dom je edinstveno okolje: daje varnost, udobje, sproščenost, ki so prilagojeni posamezniku. V Hiši Ljubhospica se poskušamo približati domačnosti in z zagotavljanjem čim boljše individualno prilagojene blažilne (paliativne) oskrbe povečati kakovost zadnjega obdobja bolnikovega življenja na vseh področjih.

DOM IMA LAHKO VELIK VPLIV NA POGLED LJUDI S KRONIČNO NEOZDRAVLJIVO BOLEZNIJO, KI KONČUJEJO SVOJO ŽIVLJENJSKO POT, NA »LAHKOTO« PREHAJANJA TE POTI.

SOCIALNA STISKA

CENTER ZA SOCIALNO DELO LJUBLJANA
01/475 08 02
gp-csd.ljubl@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Bežigrad
01/300 18 00 in 01/300 18 01
gpcsd.ljbez@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Center
01/475 08 00
gpcsd.ljcen@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Moste - Polje
01/587 34 00
gpcsd.ljmos@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Vič - Rudnik
01/200 21 40
gpcsd.ljvic@gov.si

Center za socialno delo Ljubljana, Enota Ljubljana Šiška
01/583 98 00
gpcsd.ljsis@gov.si

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE - OBMOČNO ZDRUŽENJE LJUBLJANA
01/425 34 19 in 040/788 698
info@rdecikrizljubljana.si
sociala@rdecikrizljubljana.si

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE LJUBLJANA MOSTE - POLJE
01/54 43 043
info@zpmmoste.net

PRELOMI - INŠTITUT ZA DRUŽINSKO TERAPIJO, SVETOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE
pomoč v finančnih stiskah in dolgovih
040/200 030
prelomi@siol.net

Petka za nasmeh
Pomoč pri nakupu in dostavi osnovnih potrebščin.
031/497 607
info@petkazanasmeh.si

DRUŠTVO ZA POMOČ V TRETJEM ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU
Družabništvo in varstvo starejših, spremstvo pri dnevnih opravilih, dostava osnovnih življenjskih dobrin na dom, lažja gospodinjska, hišna in vrtna opravila
01/810 93 10
info@drustvozapomoc.si

DUŠEVNO ZDRAVJE

Društvo ALTRA
Odbor za novosti v duševnem zdravju izvaja programe svetovanja, zagovorništva, vodi dnevni center za osebe s težavami v duševnem zdravju ter izvaja program stanovanjskih skupin za osebe s težavami v duševnem zdravju.
Zaloška 40
01/544 4760
svetovalnica@altra.si

Ozara Slovenija
Nacionalno združenje za kakovost življenja
Cigaletova ulica 5
Pisarna za informiranje in svetovanje Ljubljana
01/620 0423
info@ozara.org

Šent
Slovensko združenje za duševno zdravje
Belokranjska cesta 2
Dnevni center za osebe s težavami v duševnem zdravju Ljubljana in program stanovanjskih skupin za osebe s težavami v duševnem zdravju
01/230 7830
info@sent.si

Slovensko združenje za preprečevanje samomora
Center za psihološko svetovanje Posvet izvaja program Psihološko svetovanje posameznikom, parom in družinam v duševni stiski.
Tržaška cesta 132
031/704 707
info@posvet.org

MUZA
Svetovalnica za motnje hranjenja
01/425 03 38
svetovalnica.muza@gmail.com

Svetovalni svet - društvo za svetovanje na področju motenj hranjenja in duševnega zdravja
068/648 695
info@svetovalni-svet.si

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA
Center za duševno zdravje Moste – Polje
01/584 4244
narocanje.cdz.mos@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Bežigrad (PE Črnuče)
01/300 33 34
narocanje.cdz.bez@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Center
01/427 3826
narocanje.cdz.cen@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Šiška
01/581 5220
narocanje.irena.logonder@zd-lj.si

Center za duševno zdravje Vič
01/200 4596
narocanje.cdz.vic@zd-lj.si

KLIC V DUŠEVNI STISKI
01/520 99 00
Pokličete lahko vsako noč od 19. do 7. ure.

NUJNA PSIHIATRIČNA POMOČ
Čez dan
Univerzitetni klinični center Ljubljana - Poliklinika
Njegoševa ulica 4
01/434 45 17

Ponoči in čez vikend
Center za mentalno zdravje
Grabloviceva 44a
01/587 49 00

Spominčica - Alzheimer Slovenija
Pomoč za osebe z demenco in njihove svojce
01/256 51 11
svetovalni telefon: 059/305 555
vsak delovni dan med 9. in 18. uro
svetovanje@spomincica.si

Zavod za oskrbo na domu Ljubljana
Pogovorni telefon za starejše s prostovoljci
01/24 20 605 od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro

NASILJE

KRIZNE/VARNE NAMESTITVE

Krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja Društva Ženska svetovalnica
Sprejemajo le zdrave osebe, ki nimajo simptomov okužbe s koronavirusom.
031/233 211, 24 ur na dan

Zatočišči za ženske in otroke, žrtve nasilja Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja
080/11 55, 24 ur na dan

Varni hiši Društva za nenasilno komunikacijo
031/736 726, ponedeljek, sreda in petek od 8. do 19. ure, torek in četrtek od 8. do 16. ure
vh.dnk@siol.net

PSIHOSOCIALNO SVETOVANJE IN PODPORA

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja
080/11 55, 24 ur na dan
031/699 333, vsak delovni dan od 9.00 do 15.00
drustvo-sos@drustvo-sos.si

Društvo za nenasilno komunikacijo
01/434 48 22 in 031/770 120, vsak delovni dan od 8. do 16. ure
info@drustvo-dnk.si

Društvo Ženska svetovalnica
01/251 16 02 in 040/359 909, vsak delovni dan od 9. do 18. ure
zenska@svetovalnica.org

Združenje za MOČ - Celostna psihosocialna pomoč žrtvam spolnega nasilja in drugih oblik nasilja
041/204 949, 24 ur na dan, in 080/28 80, vsak delovni dan od 8. do 16. ure
info@zamoc.si
Facebook stran @SkupajZaMoc

Beli obroč Slovenije, Društvo za pomoč žrtvam kaznivih dejanj
01/430 54 90 in 040/772 276, vsak delovni dan od 10. do 16. ure
beliobroc@gmail.com

Lunina vila, Inštitut za zaščito otrok
Svetovanje, namenjeno otrokom, mladostnikom, staršem, strokovnim in dežurnim delavcem
031/665 266, 24 ur na dan
svetovanje@luninavila.si

ZIFS - Združenje invalidov - Forum Slovenije
041/381 679, od 8. do 21. ure
info@zifs.si

ZASVOJENOST

Logout - Center pomoči pri prekomerni rabi interneta
080 7376
info@logout.si

Abstinent - Društvo za urejeno življenje
Pomoč pri težavah z alkoholom
064/244 496
drustvo.abstinent@gmail.com

Društvo Projekt človek
Pomoč osebam z različnimi oblikami zasvojenosti
041/717 356 (vsak delovnik med 10.30 in 12. uro)
sc.lj@projektclovek.si

DrogArt
Svetovanje o škodljivih posledicah drog in alkohola med mladimi
01/439 72 70, 041/730 800
(vsak delovnik med 9. in 16. uro)
svetovanje@drogart.org

»UP« Društvo za pomoč zasvojencem in njihovim svojcem Slovenije
01/434 25 70
svetovalnica.up@siol.net

MLADI

DRUŠTVO CENTER ZA POMOČ MLADIM (CPM)
01/438 22 10, 031/323 573
lj-info@cpm-drustvo.si
@drustvo_cpm

TOM telefon - telefon za otroke in mladostnike
116 111, od 12. do 20. ure
e-tom.si

JZ Mladi zmaji
Za vse mlade, ki se znajdejo v stiski, so Mladi zmaji ponovno organizirali pomoč psihosocialne svetovalke.
041/662 132, vsak delovni dan od 12. do 17. ure.
Pomoč lahko poiščejo tudi v sobi #svetovalnica digitalnega mladinskega centra DigiMC.
Facebook stran @mladizmaji

Platforma Ljubljana mesto učenja
Na platformi so posodobili učni seznam predvajanja »Informiraj se o koronavirusu SARS-CoV-2«, ki združuje najnovejše informacije za morebitna odprta vprašanja in dileme.
ljubljana.cityoflearning.eu

Mreža mladinskih centrov Ljubljana
Mladi v stiski se lahko obrnejo tudi na mladinske centre v Ljubljani.
www.mrezaljubljana.si

Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana
01/583 75 00
info@scoms-lj.si

Telefon za psihološko podporo ob epidemiji COVID-19
Ker pogovor daje moč.
080 51 00
24 ur, vsak dan.
Klic je brezplačen.

Zakaj so turisti fajn

V zadnjem letu dni je Ljubljano zaradi epidemije obiskalo kar 77 odstotkov manj obiskovalcev kot leto prej. Ampak turisti in njihov denar financirajo številne prireditve, projekte in infrastrukturo, v čemer uživamo tudi Ljubljančanke in Ljubljančani. V Turizmu Ljubljana, ki deluje že 20 let, so pojasnili, za kaj vse potrebujemo sredstva od turizma. Kako turizem izboljšuje Ljubljano?

ALENKA BAJC IN EDVIN BRAMS

Po mestu se lahko vozimo z električnim vlakcem Urbanom ali Kavalirjem na trajnostni način in se za nekaj trenutkov prelevimo v »kraljevo družino v sodobni električni kočiji«.

V okviru festivala November Gourmet Ljubljana, smo lahko vsako zimo razvajali svoje okuševalne brbončice in uživali v vrhunskih dogodkih in kulinariki.

Imamo bolj urejene pohodne in tematske kolesarske poti, po katerih se lahko ob vikendih odpravimo na čudovit izlet, ki ga lahko končamo s piknikom v naravi ali kepico sladoleda v urbanem delu mesta.

S projektom Zelene nabavne verige kot ponosni meščani enega najbolj trajnostnih mest na svetu podpiramo uporabo lokalno pridelanih živil v nastanitvenih objektih in restavracijah Ste že poskusili Ljubljanski zajtrk?

Imamo večji in širši nabor idej za preživljanje časa v dvoje – ljubitelji voda se lahko na zmenek odpravijo na plovbo s turistično ladjico, »privrženci kopnega« pa se lahko ob sončnih dnevih martinčkajo na prenovljenih nabrežjih Ljubljanice ali pa se z roko v roki odpravijo čez prenovljene mostove ali skozi ocvetličeno mesto in parke.

Skozi vse leto brezplačno uživamo na mnogih tradicionalnih festivalskih ter enkratnih glasbenih, gledaliških, plesnih, športnih in drugih dogodkih na javnih površinah. Ko bo to seveda spet mogoče.

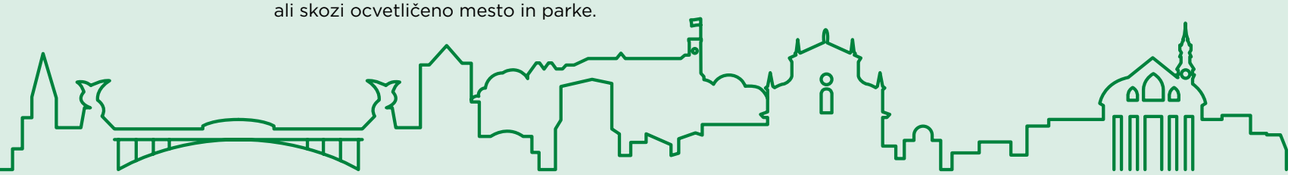

TURIZEM DELA LJUBLJANO BOLJ

TRAJNOSTNO | ZELENO | ŽIVAHNO | POVEZOVANO | KULTURNO

Za boljše razumevanje, kaj vse je še bilo v Ljubljani ustvarjeno z namenskimi sredstvi iz turizma, si na spletni strani **visitljubljana.com/sl/turizem-ljubljana/turizem-dela-ljubljano/** oglejte seznam projektov z opisi.

Doris Kordić

V iskanju ravnovesja med okusi

Ryan Craig se je v Ljubljano preselil pred dobrim letom dni. V rodnem Londonu je pustil odlično delujočo restavracijo in se pridružil soustvarjanju nove kulinarične zgodbe v Linda bistroju na Borštnikovem trgu 2. Pravi, da je ključ uspeha v kuharskem poklicu uravnovešeno življenje – tj. ravnovesje med delom in prostim časom –, raziskovanje sveta in potovanja pa so, kot pravi, neizčrpen vir navdiha za ustvarjanje.

AJDA BORAK

Vaša partnerka prihaja iz Hrvaške, vi pa iz Londona. Kaj vaju je prineslo v Ljubljano?
Svojo ljubezen sem spoznal na superjahti, kjer sem delal kot chef. Kasneje sva z malim kamperjem veliko potovala, pogosto tudi skozi Slovenijo in po njej. Nekega dne sva se odločila, da se enkrat preseliva v Ljubljano. Za nama je noro, nepozabno leto. Ne le zaradi pandemije, ki je ves svet postavila na glavo, ampak tudi zato, ker sem pred pol leta postal oče. Moj sin se je rodil v Ljubljani, v mestu, v katerem sva si s partnerko želela živeti in kjer sem lahko del ekipe ustvarjalcev novega Linda bistroja.

Kako pa se je začela vaša kuharska pot?
Že kot najstniki smo se vedno raje družili ob kuhanju in preizkušanju novih receptov kot pa kje zunaj, na kakšni klopci ob pivu. Prijatelj, ki je imel catering podjetje, mi je ponudil delo. Začel sem kot pomivalec posode. Kmalu so opazili moje zanimanje za hrano in mi ponudili delo v kuhinji ter me poslali na fakulteto za kuharje. Tega v Sloveniji menda sploh ni. In tako sem pri svojih 22 začel obiskovati fakulteto s 16-letnimi sošolci. Izkušnje sem pridobival tudi v gastropubih, na superjahtah in v restavraciji z Michellinovimi zvezdicami. Pred tremi leti pa smo v London iz Nizozemske uvozili baržo – tipično rečno ladjo – in odprli restavracijo Barge East, ki je kmalu postala zelo priljubljena in najbolje ocenjena restavracija na Tripadvisorju.

Kako bi opisali svoj kuharski stil?
Moj stil je moderna evropska kuhinja – rad mešam prvine različnih kuhinj –, če rečem fusion, bo to klišejsko. Rad iščem ravnovesje med tradicionalnimi in novimi okusi. Želim kuhati domačo hrano in ji dodati nekaj novega in navdušujočega. Kuhanje je neskončno polje, kjer kreativnost lahko razpre krila, vedno znova in znova. Reinterpretacija lokalnih klasik, mešanje mednarodnih prvin v nekaj povsem novega – to je tisto, kar me navdušuje vsak dan znova.

Kaj pa mit o angleški kuhinji? Ali drži?
Na žalost ja, drži. *(se glasno zasmeji)* Slabo hrano lahko najdete praktično na vsakem koraku. Angleška hrana je res težka, mastna, brezbarvna. In Angleži res nimajo odnosa do kakovosti hrane. To je ena največjih razlik, ki sem jih opazil. Slovenci imate vgrajeno zavedanje in znanje o kakovostni hrani – babice in mame so vas učile nabirati gobe, zelišča, čemaž; to so znanja, ki ti resnično polepšajo življenje. Tukaj hrano zares spoštujete.

»SPOZNAL SEM ŽE VELIKO VRHUNSKIH SLOVENSKIH KUHARJEV; VSI SO TAKO ZELO SKROMNI, AMPAK ODLIČNI KUHARJI V SVETOVNEM FORMATU. MISLIM, DA SE V RESNICI NE ZAVEDAJO, KAKO DOBRI SO.«

Kaj pa vas je pri slovenski kuhinji najbolj navdušilo?
Spoznal sem že veliko vrhunskih slovenskih kuharjev; vsi so tako zelo skromni, ampak odlični kuharji v svetovnem formatu. Mislim, da se v resnici ne zavedajo, kako dobri so. Vsi so se izobraževali po svetu, se vrnili in premaknili okvirje slovenske kuhinje. Navdušen sem nad kakovostnimi lokalnimi pridelki: tolminski sir, popek divjega česna, pršut, postrvi, celo krompir je tukaj prava znanost – vsaka vrsta krompirja ima posebno vrsto priprave, tudi okus je drugačen – pristen, domač, poln.

Če bi srečali samega sebe pred desetimi leti, kakšen nasvet bi si dali?
Pojdi v kuhinjo in kuhaj! Kuhaj, kuhaj, kuhaj, najbolje ob izkušenih chefih. Branje kuharskih knjig in študij sta sicer dragocena, ampak biti v kuhinji in se učiti ob najboljših je najboljša šola. Pazi tudi na to, da boš živel uravnovešeno življenje, potuj, živi – najdi najboljše ravnovesje med delom in življenjem. Le tukaj lahko najdeš navdih za ustvarjanje. Chef postane, kdor ne sodi ravno v enega od predalov. Potrebuješ strast, pogum. Kot je rekel Gordon Ramsey, postati chef je kot biti v vojski – začneš na dnu in počasi, z vztrajnostjo lezeš proti vrhu. Veliko je vzponov, prav toliko je padcev, pa tekmovalnost, garanje in nenehno učenje.

BORŠTNIKOV TRG

LPP 1, 6 - postajališče Aškerčeva
LPP 1, 2, 3, 6, 11, 19, 27 - postajališči Drama in Kongresni trg

BICIKELJ: Zoisova cesta 2

Nika Jamnik

Ljubljana ima rada čebele, čebele pa njo

»Če bi čebela izginila z obličja sveta, bi človeku ostala ne več kot štiri leta življenja. Nič več čebel, nič več opraševanja, nič več rastlin, nič več živali, nič več človeka,« je izjava, ki so jo zmotno pripisali Albertu Einsteinu. Vendar vsaka sprememba v naravi močno vpliva na čebele. Da bi se to zavedanje razširilo med vse ljudi, so 20. maj razglasili za svetovni dan čebel. Seveda le en dan, ki nas spomni na te pridne delavke, ni dovolj. Da bodo lahko svoje delo dobro opravile, moramo nanje pomisliti prav vsak dan. MOL se iz leta v leto trudi, da bi tudi te male meščanke živele udobno, polno, zdravo in varno življenje.

AJDA BORAK

Tradicija čebelarstva sega res daleč v preteklost, v čas prvih prazgodovinskih naselbin. V najstarejših naseljih, gradiščih iz bronaste dobe na vzhodnem delu današnje MOL, denimo na hribu Zid, na Jančah, Kaplovem hribu, Molniku, pri Zagradišču in drugod, so našli ostanke opreme, ki kažejo na dobro razvito živinorejo, poljedelstvo in čebelarstvo. Takrat so v gozdovih obešali daljša votla debla, v katerih so se naselili čebelji roji. Tak način čebelarstva je bil tudi na območju Podlipoglava, Brezij in Besnice poznan vse do druge svetovne vojne. Arhivski viri pričajo o izjemnem pomenu, ki ga je čebelarstvo imelo za Ljubljano. Zanimiv dokaz o tem je tudi ime vasi Medno, ki se ji je prej reklo Medovno – to je bila vas, kjer so živeli čebelarji.

V začetku 19. stoletja so čebelarji množično trgovali z medom, voskom in tudi s čebelami. Kasneje je zaradi pojava bistveno cenejšega industrijsko pridelanega sladkorja in pa petroleja, ki je začel izpodrivati vosek, čebelarstvo nekoliko zastalo. Vendar je že konec stoletja na Kongresnem trgu potekala živahna prodaja medu na debelo, prodaja medu na drobno pa je vse do uvedbe tramvajske proge leta 1901 potekala na ulici ob Ordinariatu nadškofije Ljubljana, ki še danes nosi ime Medarska ulica.

Danes na območju MOL delujejo kar trije odstotki vseh slovenskih čebelarjev, ki imajo več kot 4500 panjev in so povezani v pet čebelarskih društev (Barje, Ljubljana Moste - Polje, Tacen, Ljubljana Center in Društvo Urbani čebelar). Čebelarska zveza Slovenije že 10 let podeljuje občinam naziv Čebelam najbolj prijazna občina. MOL se zaradi dobrega dela na področju varovanja čebel in razvoja čebelarstva, skrbi za biodiverziteto in za vse opraševalce, ne le za medonosno čebelo, ter za vsa prizadevanja v okviru Čebelje poti in izvajanja projekta URBACT – BeePathNet ponaša z enim tretjim in dvema drugima mestoma ter z dvema nazivoma Čebelam najbolj prijazna občina – v letih 2017 in 2019.

Čebelarska zveza Slovenije je leta 2017 pri OZN predlagala razglasitev svetovnega dneva čebel. Za praznik teh malih delavk so določili 20. maj, na katerega se je rodil pionir slovenskega čebelarstva Anton Janša. Dan, posvečen čebelam in drugim opraševalcem, ki imajo pomembno vlogo pri prehranski preskrbi in so hkrati tudi kazalniki stanja lokalnega okolja, letos praznujemo že petič.

Mestni čebelarji so pravzaprav predhodniki klasičnih čebelarjev. Urbano čebelarstvo namreč ni nov modni trend, ampak je staro natanko toliko, kot so stara prva mesta, torej okrog 5000 let. Širjenje urbanega čebelarstva pa je vsekakor sovpadlo s težnjo po samooskrbi in samopridelovanju. Trend življenja v digitalnem svetu se obrača in ljudje se vnovič vračajo k življenju, povezanemu z naravo. »V svetovnem merilu po količini čebel Ljubljana izstopa,« pravi Gorazd Trušnovec, ustanovitelj, pobudnik in predsednik društva Urbani čebelar – v nasprotju z drugimi prestolnicami je Ljubljana res zelena prestolnica, obkrožena z gozdovi, ki jim ponujajo dovolj hrane. Čebele torej kljub svoji številčnosti niso lačne.

Ponovni razcvet urbanega čebelarstva se je začel v Parizu, ki danes velja za svetovno prestolnico mestnega čebelarstva. Jean Paucton, ki je bil zaposlen kot scenograf v pariški operi, sicer pa strasten ljubiteljski čebelar, je pred skoraj tremi desetletji na strehi opere postavil prvi panj. Danes čebele domujejo na strehah številnih pariških kulturnih institucij, nebotičnikov, poslovnih zgradb, celo na strehi katedrale Notre-Dame.

Leta 2012 je francoska znanstvena raziskava dokazala, da so mestne čebele bolj krepke, bolj zdrave in da celo živijo dlje od podeželskih vrstnic, kar so pripisali večji biotski pestrosti v mestu in manjši uporabi pesticidov. Ovrgli pa so tudi strahove, da mestni med vsebuje težke kovine, prašne delce in strupene snovi. O mitu, da je mestni med bolj zdrav od podeželskega, pa Gorazd Trušnovec pravi takole: »Kvečjemu lahko govorimo o tem, da naj bi bile mestne čebele bolj zdrave kot čebele v podeželskem okolju, obremenjenem z intenzivnim kmetijstvom.« Znane čebelarske prestolnice so tudi Berlin, Sydney, Hongkong, Johannesburg, Vancouver in New York.

V Ljubljani je po pariškem zgledu pred natanko desetletjem postavil prvi urbani panj slovenski pionir urbanega čebelarstva Franc Petrovčič. Na streho Cankarjevega doma je naselil tri čebelje družine. Kmalu je ugotovil, da biotska pestrost mestne vegetacije omogoča čebelam obilno pašo od zgodnje pomladi do pozne jeseni, torej celo daljše obdobje kot na podeželju. Nad njegovim delom se je navdušil Gorazd Trušnovec. Na vprašanje, koliko je urbanih čebelarjev danes in koliko medu pridelajo, je skoraj nemogoče odgovoriti, pravi. »Po nekem štetju naj bi bilo znotraj obvoznice 850 čebeljih družin. Naše društvo pa trenutno šteje 50 članov, vendar jih nekaj prihaja tudi

Kako (lahko) pomagamo čebelam?

- MOL v sodelovanju z BTC-jem že osmo leto zapored izvaja projekt Pomagajmo čebelici, ocvetličimo mesto. Letos je v ospredju ozaveščanje o pomenu avtohtonih medovitih rastlin, ki pomembno pripomorejo k čebelji paši ter vrtnarjenju v urbanem okolju.
- Na travnikih kosimo cvetoče rastline šele po njihovem cvetenju. Na izbranih javnih zelenih površinah v mestu na kasnejšo košnjo opozarjajo table »Pokosili bomo, ko se bodo najedle čebele«.
- Posadi rožo za čebelo! Prav vsak lahko na okenski polici, na vrtu ali balkonu posadi katero od medovitih rastlin. Izbor je res pester in primeren za vse okuse in okolja: sivka, koriander, timijan, mačja meta, žajbelj, ognjič, sončnica, koromač ...
- Z medovitimi rastlinami, ki privabljajo čebele, so lani v okviru Evropskega tedna mobilnosti ozelenili nadstrešnice treh postajališč LPP.
- Društvo Urbani čebelar zasebnikom in podjetjem ponuja najem ali gostovanje panja. Trenutno sodelujejo z 12 podjetji in javnimi ustanovami, ki so čebelam ponudili dom.

Ljubljanski med
Kostanjev, cvetlični in gozdni med so produkti ljubljanskih brenčečih meščank. V Ljubljani pridelan med je izredno kakovosten. Naziv Ljubljanski med lahko uporabljajo čebelarji, ki so vključeni v Čebeljo pot, pridelajo enega od omenjenih vrst medu in so pristopili v sistem SMGO – Slovenski med z geografsko označbo. Je blagovna znamka, ki ima lastno celostno podobo in je dragoceno protokolarno darilo.

iz drugih mest.« Izjemno povečanje zanimanja za urbano čebelarstvo in domačo pridelavo medu pa pripisuje prepletu več dejavnikov, »od slovenske tradicije čebelarjenja, ki je tako rekoč del naše identitete, nacionalnega karakterja z logiko 'naredi sam' do vse večje okoljske ozaveščenosti oziroma želje storiti nekaj pozitivnega za biotsko pestrost v okolju prek storitve opraševanja, ki jo za nas opravljajo čebele. Vse bolj pomembna pa je tudi samopreskrba oziroma krajšanje prehranskih poti, saj vemo, da bosta v bližnji prihodnosti že dve tretjini svetovnega prebivalstva živeli v mestih.« Ker smisel urbanega čebelarjenja ni v gospodarskem pridobivanju medu, ker čebelarji ne sporočajo količine pridelanega medu in se o tem ne vodi skupnih evidenc, je nemogoče reči, koliko medu vsako leto nastane v urbanih panjih, še dodaja Trušnovec. Društvo Urbani čebelar zasebnikom in podjetjem ponuja tudi najem oziroma gostovanje panja. Najemi, pravi Trušnovec, pri zasebnikih večinoma trajajo leto ali dve, toliko da se naučijo čebelarjenja, »gre za neke vrste individualno izobraževanje«. Z nekaterimi podjetji, ki se zavzemajo za zeleni pristop k okolju, pa so razvili dolgoletna partnerstva. »Povpraševanja je v resnici veliko več, vendar sem zaradi časa, stroškov, logistike in ne nazadnje ogljičnega odtisa za zdaj omejen na notranjost ljubljanske obvoznice,« pojasnjuje. Glavna prednost urbanega čebelarjenja je biotska raznovrstnost, ki je v mestih bistveno večja kot na podeželju. Ravno zaradi te raznovrstnosti imajo čebele v mestih daljše in pestrejše obdobje paše.

MOL je leta 2015 v okviru projekta Zelena prestolnica Evrope zasnovala in postavila Čebeljo pot, ki povezuje čebelarje in čebelarska društva ter številne druge ustanove s področja izobraževanja, kulture, zdravstva, gospodarstva in komerciale. Danes Čebelja pot šteje že več kot 40 članov. Glavni namen je bil združiti enako misleče ljudi, ki bodo z različnimi dejavnostmi skrbeli za dobrobit čebel v mestu in pomagali širiti glas o njihovem pomenu. V prvi vrsti pa je to postala fizična pot, ki povezuje mesto in podeželje v celoto. Sprehod po njej obiskovalcem razkrije kulturno in naravno dediščino Ljubljane, povezano s čebelarstvom. Pelje jih skozi zgodovino in sedanjost, opazujejo lahko aktivne čebelarske procese ter okušajo in kupujejo med in druge vrste čebeljih pridelkov. Del poti pa je usmerjen tudi v prihodnost čebelarstva, v njegov nadaljnji razvoj – tako imenovani možganski trust in inkubator za razvoj novih podjetniških idej na področju čebelarstva.

Čebelja pot je prepoznana tudi v mednarodnem merilu. Leta 2017 je prejela evropsko nagrado URBACT – Good practice award. Gre za program evropskega teritorialnega sodelovanja, katerega namen je spodbujati in podpirati trajnosten in celovit urbani razvoj. Poslanstvo programa, ki sodi med instrumente evropske kohezijske politike, je mestom omogočiti, da skupaj razvijajo celostne rešitve za urbane izzive tako, da se povezujejo, delijo izkušnje in se iz njih učijo ter spoznavajo dobre prakse za izboljšanje urbanih politik.

Čebelja pot se vije skozi celo mesto – brenčanje zaslišimo na vrtu Plečnikove vile v Trnovem, kamor si je arhitekt v svojem neklasičnem stilu dal postaviti čebelnjak s petimi panji, pred Lekarno Ljubljana najdemo dva čebelnjaka, brenči na strehah Cankarjevega doma ter B&B hotela Park, čebele letajo vzdolž grajskega hriba, celo v BTC-ju na travniku za vodnim mestom Atlantis, panje najdemo na strehi vladne palače, pa na strehah Urbanističnega inštituta v Trnovem, SKB banke na Ajdovščini, Računskega sodišča, Petrolove upravne stavbe, Srednje trgovske šole na Poljanah ... V Čebeljo pot se je vključil tudi Biotehniški izobraževalni center Ljubljane, ki v svoji trgovini KRUHarije in CUKRnije na Ižanski 10 ponuja izdelke, pripravljene v lastni pekarni in slaščičarni. »Če je mesto prijazno do ljudi, je tudi do čebel, in obratno. Človek je povezan s čebelo, odkar je ozavestil svoje bivanje na tem planetu,« je Trušnovec sklenil naš pogovor.

Mojstri opraševanja

V naravi ni nič stalnega, ker je vse v gibanju, v nenehnem spreminjanju in preoblikovanju ter večnem iskanju novega ravnovesja, tako so sestavni del narave postala tudi mesta. Po napovedih bosta že kmalu dve tretjini človeštva živeli v mestih. Zato so nujne iniciative za iskanje ravnovesja v smeri gradnje prijetnega, harmoničnega življenjskega okolja. Ozaveščenost Ljubljančanov se iz leta v leto dviguje, zavedajo se svoje pravice do življenja v zdravem okolju in pri njegovem ustvarjanju tudi aktivno sodelujejo. Vse več se govori o samooskrbi, o prehranski verigi, s pomočjo urbanega čebelarjenja pa se je dvignila tudi zavest o vlogi opraševalcev pri biotski raznolikosti v mestih ter o čebelah kot glasnicah zdravega življenjskega okolja. »Ker imamo stacionarne panje, se med nabira po malem vso sezono. Podeželskim čebelarjem se zgodi, da zaradi slabega vremena ne iztočijo niti kozarca medu, medtem ko v mestu ravno zaradi biodiverzitete lahko zmeraj pričakujemo vsaj minimum čebeljega pridelka,« pravi Trušnovec.

Približno 80 odstotkov kmetijskih in divjih rastlin brez opraševanja enostavno ne bi uspevalo. Opraševanje vpliva tako na količino kot na kakovost hrane – dokazali so namreč, »da se iz cvetov, ki so bolje oprašeni, razvijejo ne le večji, ampak tudi lepši, bolj obstojni in hranljivi plodovi«, pravi dr. Danilo Bevk z Nacionalnega inštituta za biologijo.

Opraševanje sicer največkrat povezujemo z medonosno ali kranjsko čebelo, ki pa še zdaleč ni edina opraševalka. Za vsaj polovico opraševanja v kmetijstvu, v naravi pa še za bistveno večji delež, so zaslužni divji opraševalci, ki so mnogo bolj učinkoviti kot medonosne čebele. Kot je pojasnil dr. Bevk, je v Sloveniji doslej poznanih več kot 570 divjih čebel, med katere sodijo tudi čmrlji in čebele samotarke, ki slovijo kot izvrstni opraševalci. Pri nas imamo kar 35 vrst različnih čmrljev, ki živijo v čmrljih družinah, ki jih sestavljajo matica, delavke in del leta tudi samci. Čeprav čmrlji delujejo okorni ter nekoliko nerodni in počasni, so marljivi delavci, ki oprašijo dva- do štirikrat toliko cvetov kot čebele, na cvetu pa pustijo več cvetnega prahu, kar je pri opraševanju najpomembnejše. En čmrlj torej opravi veliko več dela kot ena čebela. Prav tako uspešne so pri opraševanju čebele samotarke. To so čebele, ki same skrbijo vsaka za svoje gnezdo, ki je v luknji v lesu, tleh ali pa v votlem rastlinskem steblu. Te čebele so zelo raznolike – najmanjše merijo le tri milimetre, največje lesne pa kar 25 milimetrov. Samotarke so zelo učinkovite delavke, ena namreč lahko opravi delo kar stotih medonosnih čebel.

Da pa opraševalci lahko svoje delo dobro opravijo, potrebujejo primerno okolje. Njihov najpomembnejši življenjski prostor so pisani cvetoči travniki, te pa so spremembe v okolju v zadnjih desetletjih zelo prizadele. Pomembna značilnost biodiverzitete je izjemna povezanost organizmov, ki sami ne bi mogli preživeti, skupaj pa tvorijo edinstven preplet, ki oblikuje življenje na našem planetu.

Mojstri opraševanja je nastal na pobudo projekta LIFE Naturaviva in dr. Danila Bevka. Več o tem projektu, katerega cilj je seznaniti čim več prebivalcev Slovenije z biodiverziteto, lahko preberete na spletni strani **naturaviva.si**.

Pot ob žici

Pandemija je postavila meje ter presekala običajne in želene poti. S potepanja po širnem svetu sem se skozi šivankino uho in ob dobri meri sreče privlekel z bisago domov. V dvotedenski osami sem razmišljal: kam in kako ponovno? Zaukazane meje so pokazale tako majhno svobodno območje, da še pnevmatik na kolesu ni kazalo napolniti. Pa sem se podal peš na POT, ki jo seveda vsi poznamo, uporabljamo in po njej množično pohajamo ob tradicionalnem pohodu. Ta je letos že drugič zapored moral potekati v prilagojeni obliki. A veseli dejstvo, da se ga je kljub temu udeležilo veliko ljudi, ki so ob upoštevanju priporočil NIJZ obeležili spomin na herojsko zgodovino našega mesta.

DR. FRANC ŽLAHTIČ

Tik nje smo vrsto let živeli v Šiški in še v Novih Jaršah. Iz Savskega naselja sem jo začel ponovno odkrivati, se je dotikati po kosih, pa v celoti, ob tem pa sem ugotavljal, kako živahna je vse dni v tednu in letu; morda tudi v času policijske ure, saj je menda nihče ni zavijal in postavljal čez noč v omaro. Z masko na POT in brez žuljev na nogah je postalo vodilo.

Na poti po POTI se je standardni termovki v nahrbtniku pridružil še fotoaparat. Hodiš, opazuješ, srečuješ. Pa pametno ugotovim po dolgem času, da je POT »digitalizirana« v mobilni aplikaciji in da sem v kratkem naredil kar 10 sklenjenih krogov. In kot bi mignil, prejmem pošto z osmimi bronastimi, eno srebrno in eno zlato kolajno. Ko jim neki petek popoldne sporočim, da na eni izmed kontrolnih točk manjka oznaka, mi pozno ponoči odgovorijo, da bodo nemudoma popravili. Torej POT res živi!

POT je izziv za urjenje spomina: kako poteka, kje zavije levo, desno, naravnost … celo v obratni smeri urnega kazalca. Odločil sem se, da potek zapišem. Seveda že obstajajo opisi, tudi slikovni in celo video, tudi taki tridimenzionalni. A še en zapis ne bo škodil, menim. Razdelim ga v dele, dodam fotografije in objavim na spletu. Še vedno me mika povezati POT s potmi, ki živijo v mestu in ob njem, pa narediti: sklenjen krog, pa osmico (saj je tudi POT neskončna), pa čez Golovec in Ljubljanski grad v center in tja do Kosez …

Spoznavam, kako malo vem o POTI: o imenih ulic, krajevnih imenih, parkih, o rekah, rečicah in potočkih, štradonih ... Zakaj Rakova jelša, Rakasta jelša, Rudnik, London, Koseze …? Ugotovim, da Slape ne nosijo tega imena kar tako in tudi pot V Toplice ne, kaj šele Studenec. Neštetokrat stopam mimo okljuke na Studencu in opazujem neko mlako, pa ugotovim, da ni mlaka kar tako. Nerodno je, da ne vemo, kdo je Gustav Johann Ludwig Tönnies in kdo je Angela Piskernik, kaj je pionirski vlak in kdo ga je vozil in še in še.

POT ima nebroj razsežnosti, obrazov in lasten čas, je cel svet. Ko stopiš na POT, hodiš, se vrneš, spoznaš, da je njena podoba drugačna. Zamika te, da bi se spet podal na njen drugi kraj, da bi pogledal, kaj je tam novega, drugega. Pa še koga zanimivega je vredno srečati in pozdraviti.

Fotoreportažo s POTI najdete na spletni strani **f1.exposure.co**. Se boste kmalu tudi vi odpravili raziskovat POT?

Spokojna steza v drevoredu ob Malem Grabnu, ob robu mesta ter le lučaj do potke, ki nas popelje tudi do paviljona na Cesti dveh cesarjev, nas vodi do cilja 32,5 kilometra dolge POTI in hkrati njenega začetka.

Po drevoredu proti Golovcu, pa še ena prilika za počitek pod drevesom na poti okrog mesta, ki ji ni para in nam jo lahko zavidajo vsa mesta in prestolnice.

Ne hitite po poteh, tudi po POTI ne. Ta del POTI nas pelje po ravnini od bivališč do bivališč, do končnega domovanja, še enega sveta, Žal.

Ob POTI, kjer ima svojo skrivnostno moč Barje, najde pozorno oko zaščiten močvirski tulipan, močvirsko logarico. Prva Slovenka z doktorskim nazivom iz naravoslovja, naravovarstvenica Angela Piskernik, je tudi utemeljiteljica tovrstnih zaščit.

Na zidovih podhodov, mostov, zapuščenih stavb Ljubljane, tako kakor v drugih mestih, domujejo grafiti. Nekaj jih srečamo tudi ob POTI, ti v podhodu pod Celovško cesto pravijo, da jih je mogoče poiskati še več.

Vrsta lesenih mostov vodi POT čez rečice, potoke, ob Barju vse do Kosez; tudi ta mostič, ki vodi čez Glinščico ob Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib.

Jure Brglez

V družbi kulturne smetane

Festival literature sveta Fabula je največji ljubljanski literarni festival, pravzaprav poleg Slovenskega knjižnega sejma najpomembnejši knjižni praznik prestolnice. Že devetnajstič privablja v Ljubljano največje literarne zvezde, ki jih v intimnih pogovorih spoznate v čisto drugi luči. Kako so začeli pisati roman? Kako jim je uspelo napisati uspešnico? Je svet, ki ga opisujejo, resničen?

DR. EVA PREMK BOGATAJ

Poznate domišljavo Urško, ki je izginila v valovih Ljubljanice? Najbolj znano balado o Urški je napisal pesnik, visok 170 centimetrov, ki je bil mamin ljubljenček, odličen učenec, dijak in študent, nato pa zaljubljen kar v sedem žensk. Mogoče še več.

Predstavljajte si, da sedite v eni najlepših dvoran v Ljubljani, rdeči sedeži Cankarjevega doma z leve, desne, zgoraj in spodaj vse polno. Diši po urejenih in nasmejanih oblekah, pričakovanju, v zraku je napetost. Vse oči so usmerjene na oder. Luči osvetlijo avtorja in novinarko, pogovarjala se bosta prav o povodnem možu in Urški. Od kod je povodni mož? Ga bo vprašala, ali je res rad pil? Kako to, da ni naredil pravosodnega izpita, saj je bil odličen študent? Je bil res žrtev spolne zlorabe? Kje točno je Urška padla v vodo in komu so čolnarji povedali, da se je utopila? Naj ga že vpraša, zakaj je zažgal svoje prve verze ...

Pogovor se konča, tišina se sprosti v dolg aplavz in šele zdaj opaziš, da na levi sedi avtorica uspešnice Belo se pere na devetdeset, na desni dve vrsti za tabo je Tadej Golob, pisatelj kriminalk; neverjetno, tam je tudi Goran Vojnović, pa znana fotografinja Barbara Čeferin, kipar, priljubljeni stripar. Kaj ni tole tisti filmski režiser? Ha, spredaj so Bernarda Jeklin, Miša Molk, Bernarda Žarn, tamle je Alenka Arko, pa Blažka Müller, malo naprej zagledaš Roka Trkaja in Igorja Saksido, reperja, prevajalke, ugledne profesorice, zadaj so študentke in študenti, pa predsednik tega društva, one ustanove, kulturnega atašeja ... O, prvo vrsto je ravno zapustil župan Ljubljane z ljubljanskimi veljaki … Nenadoma spoznaš, da si ves čas sedel med slovensko kulturno smetano, ki se redko zbere v tako številni zasedbi. Tako močna vez med publiko je le še na Festivalu Ljubljana, kjer je vez glasba, Fabula pa govori z besedami, zgodbami, knjigami.

Letos Prešerna na Fabuli ne bo. Bodo pa literarne zvezde, ki jih poznajo sladokusci. In če jih zamudite, boste o njih prebrali spet ob prejemu največjih nagrad. Letos pet mednarodnih zvezd ne bo nič manj sijočih kot prejšnja leta – v Cankarjev dom in vaš dom ob pomoči sodobne tehnologije prihajajo ruski pisatelj Vladimir Sorokin, britanska pisateljica Deborah Levy, omanska pisateljica Džoha Alharti, češki pisatelj Marek Šindelka in italijanska pisateljica Claudia Durastanti. Pridete (tokrat) tudi vi?

Program letošnje Fabule, ki se je že začela in bo trajala do 6. junija, je na **festival-fabula.org**.

LETOS PRVIČ DOŽIVITE

Pogled z gradu za mlade navdušence nad Ljubljano prihodnosti
Mlada Fabula: Zgodbe Ljubljane: Literarno-slikarska delavnica (15. maja ob 15. uri, zbor pred Knjigarno Beletrina, Novi trg 2)

Prisluh zvočni knjigi na cesti
Interaktivna zvočna instalacija Glasovi Fabule (13. maja ob 17. uri na vrtu Društva slovenskih pisateljev, Tomšičeva 12)

Študenti pretakajo knjige v film
Fabuline knjižne premiere v sodelovanju z društvom ADEPT

Spomini na šolske dni

Mestna knjižnica Ljubljana v sodelovanju s knjižnicami Osrednjeslovenske regije za starejše od 60 let organizira natečaj za najboljšo zgodbo z naslovom Zgodbe mojega kraja: spomini na šolske dni. Natečaj je odprt celo poletje, vse do 1. septembra 2021.

Če ste dopolnili 60 let in radi pišete, pošljite kratko resnično zgodbo, povezano s spomini na šolske dni v vašem kraju ali drugje po Sloveniji. Morda se spominjate sami ali pa so vašo pozornost vzbudili zanimiva pripoved, stare fotografije, zapiski. Zaželeno je, da priložite tudi kakšno fotografijo, povezano z zgodbo, ni pa to pogoj za sodelovanje. Sodelujete lahko le z eno zgodbo, ki naj bo napisana v slovenskem jeziku in naj ne presega 1600 besed. Oddate jo lahko natipkano na papirju ali v elektronski obliki.

Elena Skok: Počitnice mojega otroštva (1. nagrada natečaja 2020)

Moj praded je nekaj let drvaril v Ameriki. Šel je tja v času krize, tako kot mnogi drugi. Domov je prinesel sekiro in mnogo zgodb, ki jih je postaran ob peči pripovedoval svojim vnukom. Te zgodbe so se moje mame najbolj prijele. Zanetile so njeno domišljijo, ki jo je kasneje hranila z branjem. Hrepenela je po svetu, in ker ni šlo drugače, ga je doživljala skozi knjige. Prav knjige in materina rojstna vas so najbolj zaznamovale moje počitnice.

Z bratom sva bila še čisto majhna, ko naju je že redno vodila v knjižnico. Veselila sem se poti mimo športnega društva Partizan in čez Zaloško cesto do knjižnice, ki je bila temačna in je imela nek čisto poseben, skrivnosten vonj. Zvečer nama je mama glasno brala, midva pa sva se tiščala k njej in gledala ilustracije.

Ko sva bila z bratom večja, sva sama obiskovala knjižnico. Prebrala sva vse knjige o Vinetouju, Sherlocku Holmesu, romane Julesa Verna in kasneje še znanstveno fantastiko. Zlasti knjige so vplivale na najino počitniško domišljijsko igro. Če se je le dalo, sva z bratom prebrano knjigo tudi podoživela v igri. Nekega poletnega dne sva vzela star kartonast kovček, iz deske izrezano puško, star slamnat klobuk in odpotovala »v 80 dneh okoli sveta«. Svet je bilo območje znotraj ograje posesti Metalurškega inštituta v Polju, kjer smo stanovali. Tam, kjer je bil velik skalnjak in so rasle smreke, so bile Alpe, plavalni bazen, poln vode, je bil ocean, ki sva ga prečkala na dveh blazinah, med preklami bujnega fižola sva se prebijala skozi džunglo, po peščenem dvorišču sva se plazila skozi puščavo, trata je bila savana. Zdelo se nama je, da naju bodo napadle divje živali, med vrtnimi gredicami sva opazovala domorodce, prehranjevala sva se s sadjem z dreves, in glej, po hudih naporih nama je v zadnjem trenutku uspelo priti na cilj. Še sreča, da je ta najina pustolovščina trajala ravno do takrat, ko naju je mama poklicala na kosilo.

Celotno zgodbo in druge lani nagrajene lahko prenesete s spletne strani Mestne knjižnice Ljubljana.

Zgodbe pošljite po pošti na naslov Mestna knjižnica Ljubljana, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana, s pripisom »za natečaj Zgodbe mojega kraja« ali po elektronski pošti na **mojkraj@mklj.si**, ter hkrati posredujte ime in priimek avtorja zgodbe, leto rojstva, stalni naslov, morebitni e-naslov in telefonsko številko. Več podrobnosti o natečaju in nagradah je na voljo na spletni strani **mklj.si/natecaj-za-najboljso-zgodbo**.

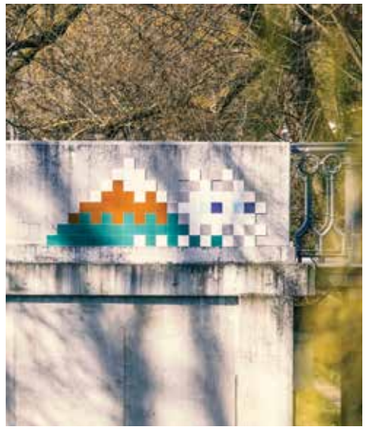

Mozaični misterij mesta

Ste med sprehodom po ulicah Ljubljane morda opazili mozaična bitjeca, ki delujejo, kot da so prišla iz zastarele videoigrice? Kaj pomenijo in od kod so se vzela?

MARUŠA JAKŠE

① Motivi Invaderjevih umetniških del so izjemno pestri in raznoliki. Sem lahko uvrstimo tudi grafike, na katerih se v navidezno abstraktni binarni podobi skrivajo njegovi liki. Z umeščanjem likov v že obstoječo vizualno podobo spreminja vsebino originalnega sporočila, tako da ta postane bolj neposredna in jasna; prav to je invazija.

② Poleg videoiger poseben sklop sestavljajo grafike rubikkubizma – posebne grafike, ki znane podobe glasbenih skupin, filmov in slik iz zgodovine umetnosti prikazujejo le s šestimi barvami znamenite rubikove kocke.

Center že nekaj časa krasijo neznana mozaična bitja. Gre za ulično umetnost znanega francoskega umetnika, ki deluje pod imenom Invader. »Obiskati mesto, oblečeno v ploščice in beton, ga zavzeti … To je najbolj zasvojljiva igra, kar sem jih kadarkoli igral,« pravi. Njegov psevdonim in način delovanja izhajata iz arkadne igre Space Invaders. Namen je osvoboditev umetnosti od običajnih ustanov, kot so muzeji ali galerije, pa tudi osvoboditev vseh likov iz igrice Space Invaders in njihova vključitev v fizični svet. Ustvarja namreč mozaike iz keramičnih ploščic po vzoru pikselirane umetnosti osembitnih videoiger iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Pravi, da gre za popolne ikone našega časa, ko digitalna tehnologija predstavlja srčni utrip sveta. Grafika mu s svojo zmožnostjo reproduciranja omogoča, da se njegova umetniška podoba in ideja hitreje širita med ljudi. Tako tudi pritegne pozornost tistih, ki jih umetnost morda ne zanima. Da je vse skupaj še bolj skrivnostno in zanimivo, svojo ideniteto skriva za masko, podobno kot priznani umetnik Banksy. Na tak način ni ustvaril le mozaikov, temveč pravo ulično aplikacijo, gibanje, igro in življenjski stil.

V svojem več kot 20-letnem ustvarjanju je mozaike namestil v več kot 25 svetovnih prestolnicah na vseh celinah. Ljubljano je prvič obiskal leta 2006 in na mestnih ulicah pustil 20 svojih stvaritev, posebej narejenih in posvečenih ljubljanski simboliki. Vendar, pozor, nedavno je dodal čisto sveže! Po 15 letih nas je priznani umetnik namreč spet obiskal in začel drugi val svoje invazije. V Mednarodnem grafičnem likovnem centru (MGLC) v Tivoliju si lahko trenutno ogledate njegovo samostojno razstavo Grafike na papirju z več kot sto grafikami, pripravljenimi izključno za Ljubljano. Mozaiki, ki so se pojavili v prestolnici, sicer niso del razstave; gre za njegovo samostojno in neodvisno akcijo v urbanem prostoru. Zato pa MGLC predstavlja še kopico njegovih drugih zanimivih grafik, pa tudi zemljevide, knjige in filme.

Doris Kordić

Velika pridobitev za šolo

V OŠ Martina Krpana so se daljše obdobje ubadali z veliko prostorsko stisko zaradi povečanega števila učencev in oddelkov – v šolskem letu 2009/10 je šola imela 17 oddelkov z nekaj več kot 300 učenci, v šolskem letu 2020/21 pa že 22 oddelkov, v katere je vključenih 470 učencev. Dodatna težava so bile sanitarije, ki jih za najmanjše otroke ni bilo dovolj oziroma niso bile ustrezne zanje.

① Stari prizidek zaradi dotrajanosti in nefunkcionalnosti ni bil primeren za dozidavo ali preureditev, zato smo ga porušili in na njegovem mestu zgradili nov, večji prizidek, s katerim je šola pridobila 11 popolnoma novih sodobnih učilnic za prvo triado s pripadajočimi novimi sanitarijami in garderobami. Prav tako je šola ob tem pridobila dvigalo in s tem bistveno izboljšala dostopnost za gibalno ovirane učence, ki imajo zdaj na razpolago tudi prilagojene sanitarije. Celotna naložba MOL prenove šole znaša 2,6 milijona evrov.

② Pred posegom šola ni imela ustrezno velikega ločenega garderobnega prostora – za ta namen so večinoma uporabljali komunikacijske hodnike, ki za preobuvanje in preoblačenje ter shranjevanje niso bili primerni. Sanitarij ni bilo dovolj, prav tako niso bile ustrezne za najmlajše učence iz prve triade. Vse pomanjkljivosti so z novim prizidkom odpravljene, bivalni pogoji tako za učence, tudi gibalno ovirane, kot za zaposlene zdaj dosegajo veliko višji standard.

③ »Novi prizidek je za šolo velika pridobitev, saj smo z njim rešili prostorsko stisko. Število učencev v šoli narašča, učilnic pa je bilo premalo. Na koncu smo celo zbornico spremenili v učilnico. Sodobna zgradba in moderno opremljenimi prostori omogočajo učiteljem različne oblike dela, kar jim bo dalo še večjo motivacijo za sodobne načine poučevanja in raznovrstne pristope pri njihovem delu. Učenci pa so najbolj navdušeni nad novimi igrali, ki jim omogočajo pestro izbiro in raznoliko igro,« je povedala ravnateljica OŠ Martina Krpana Barbara Žitnik Ternovec.

④ Ob novi prizidavi je bilo urejeno tudi večje otroško igrišče s sodobnimi igrali, nad katerimi so bili učenci 3. in 4. razredov, ki so se prvi teden v maju prvi vselili v nove prostore, tako navdušeni, da so učitelji morati narediti razpored pri igri na novih raznovrstnih igralih.

Še letos se začenja tako imenovana druga faza obnove oziroma statična sanacija celotnega objekta šole, hkrati bo izvedena tudi celovita energetska sanacija kot del javno-zasebnega partnerstva EOL. Šola bo tako celovito protipotresno in požarnovarnostno urejena, dodatno bomo povečali zmogljivost jedilnice, pridobila bo tudi preurejeno tehnično in gospodinjsko učilnico ter na novo urejeno celotno ploščad pred šolo. V prihodnjih letih si na MOL želijo izvesti tudi celovito obnovo preostalega dela šolskega športnega igrišča in pripadajočih zunanjih površin z ureditvijo ograje.

Andrej Peunik, MGML

VILA ZLATICA

Vila Zlatica, nekdanje domovanje znamenitega ljubljanskega župana Ivana Hribarja, je nov prostor v mestu, kjer se bo mogoče v avtentičnem okolju popolnoma opremljene meščanske vile z urejenim vrtom srečevati z bogatimi in raznolikimi zgodbami iz Hribarjevega življenja in dela ter z meščansko bivanjsko kulturo prve polovice 20. stoletja. MOL je za celovito prenovo vile Zlatica in vrta namenila 1,8 milijona evrov.

URŠA KARER

Vila Zlatica obiskovalca očara z zbirko likovnih del, ki krasijo meščanski dom. V sprejemnici tik nad knjižnico lahko občudujemo portret Hribarjeve hčerke Zlatice in žene Marije. Sliko je pri znamenitem hrvaškem predstavniku moderne Vlahu Bukovcu naročil Ivan Hribar leta 1922.

Posebnost je bunker, prizidan na vrtni strani, ki je zadnji Hribarjev poseg v vilo. Zgraditi ga je dal leta 1940, ker je kot politik razumel, da se približuje druga svetovna vojna. V bunkerju, kjer se vodeni ogled konča, sta razstavljeni Hribarjevi poslovilni pismi ženi in hčeri ter prijatelju. 18. aprila 1941 je v znamenje protesta proti italijanski okupaciji Ljubljane končal pot svojega življenja v Ljubljanici. Od žene in hčerke se je poslovil s pismom, ki ga je začel z verzi iz Prešernovega Krsta pri Savici, končal pa z besedami: »Vsa sreča in ves moj blagoslov bodi vedno z vama in vsem mojim, iskreno ljubljenim, narodom! Živelo Slovanstvo!«

Vila, ki jo je Hribar poimenoval po svoji hčerki Zlatici, stoji na precej manjši parceli kot prvotno. Ivan Hribar je verjel v rodovitnost slovenske zemlje, zato je imel na svojem vrtu in ob hiši zasajeno različno sadno drevje in grmovnice.

V Hribarjevi knjižnici, kjer se začne vodeni ogled, police masivnih lesenih knjižnih omar danes polnijo izvodi knjig Sto slovanskih romanov – zbirke Foruma slovanskih kultur, ki ima v vili svoj novi sedež. Kot nekoč pa osrednje mesto knjižnice zaseda Hribarjeva pisalna miza z namizno lučko, njegovimi očali, raznimi spisi in srebrnim pisalnim priborom, kot da je njihov ponosni lastnik ravnokar vstal izza mize.

Hribarjeva vila Zlatica na Cesti 27. aprila 47 je za obiskovalce odprta od torka do nedelje med 10. in 18. uro. Vodeni ogledi za skupine do pet ljudi so vsako polno uro. Za ogled se predhodno prijavite na **prijava@mgml.si** ali pokličite 01/24 12 506.

Dejan Mijović

Dvorišča z omiko

Ko stojimo sredi dvorišča, nam eleganca, odprtost prostora in njegovo ozračje nekako ne dajo miru. Takoj se nam sproži plaz vprašanj, kdaj in za koga je bilo zasnovano, kaj se je na njem dogajalo in kako je povezano z uglednimi meščanskimi palačami in drugimi stavbami. Ne nazadnje pa tudi, kaj lahko v njegovi bližini počnemo danes.

VERONIKA SOROKIN

Prefinjenost in edinstvenost Plečnikove ustvarjalnosti kar bijeta v oči na slovitem **Peklenskem dvorišču** v kompleksu Križank na Trgu francoske revolucije 1, kjer je za obiskovalca nekaj posebnega že stik s tlakovci. Z vrhunskim oblikovanjem ter občutkom za celoto in estetiko je veliki mojster prostornemu notranjemu dvorišču vdahnil vlogo pomembnega javnega prostora. Med zgradbe skriti prostor je razgibal z arkadami in jih vključil na pročelje nekdanjega samostana nemškega viteškega reda menihov križnikov, ki je bil v celoti opuščen leta 1949. Gre za zadnje monumentalno Plečnikovo delo, ki se ga je lotil pri čislani starosti 80 let. Peklensko dvorišče je kot preddverje Križank namenil manjšim komornim prireditvam na prostem, kar poudarjajo odprtost, naravna svetloba in kamnita klop ob robu dvorišča, namenjena poslušalcem recitacij in manjših koncertov. Za edinstveno vzdušje je poskrbel z vzidano mrežo luči z zaobljenimi senčniki in prefinjenostjo razgibanih vzorcev na tlakovcih, pri čemer je uporabil betonske cevi, ostanke različnih vrst kamnov in kamenčke.

V neposredni bližini Trga francoske revolucije in Križank nas na vogalu Gosposke in Salendrove ulice pričaka naslednji arhitekturni biser z odprtim notranjim dvoriščem, **Turjaška oziroma Auerspergova palača**. Baročni grofovski dvorec s klasicistično fasado iz 19. stoletja, kakršno vidimo danes, je nastal s prezidavo več srednjeveških hiš med letoma 1654 in 1658 po naročilu grofa Andreja Turjaškega. Več stoletij je v njem prebivala ena najvplivnejših kranjskih plemiških rodbin – Auerspergi. Od leta 1935 pa je stavba v lasti mesta Ljubljana, ki je leta 1937 v njej odprlo Mestni muzej. Prostorno arkadno dvorišče je bilo deloma zazidano, na njem je ohranjen del muzejskega lapidarija. V toplejšem delu leta muzejsko dvorišče gosti različne kulturno-umetniške prireditve, na njem se odvijajo recitali, manjši koncerti in podobni dogodki. Za še boljšo energijo je poskrbljeno s kavarniškim vzdušjem muzejske gostinske ponudbe. V zgornjem traktu palače, kjer so danes razstavni prostori muzeja, je bila do leta 2000 Slovanska knjižnica.

Čudovito in mogočno notranje dvorišče je tudi nedaleč od Čevljarskega mostu – v dvonadstropni baročni stavbi, **Naglasovi hiši** na Novem trgu 6. Na njenem pročelju je lepo viden napis J. J. Naglas po ustanovitelju Tovarne pohištva Naglas Jakobu Jožefu Naglasu. V stavbo, ki je delo arhitekta Carla Martinuzzija in jo je ugledna ljubljanska rodbina Naglasovih kupila od baronice Lichtenberg, so se Naglasovi preselili po velikem ljubljanskem potresu. Njihov sloves se do danes povezuje s pohištvenimi izdelki, ki so bili v kraljevini Jugoslaviji statusni simbol in sinonim visokega okusa meščanov za stanovanjsko opremo. Z notranjega arkadnega dvorišča, v toplih mesecih ozaljšanega z okrasnimi nasadi, se lahko zazremo v veličino stavbnega kompleksa. Za dodatek pa še prikupna otroška domislica, o kateri piše Bogo Zupančič; otroci naj bi namreč napis na stavbi nekoč brali kot »Jokal je na-glas«.

POSEBNOSTI DVORIŠČ

PEKLENSKO DVORIŠČE
Plečnikovo zadnje monumentalno delo v okviru preureditve nekdanjega samostana nemškega viteškega reda. Plečnik je bil znan po recikliranju materialov. Za tlak dvorišča je uporabil betonske cevi, ostanke različnih vrst kamnov in kamenčke. Na stavbi v preddverju Križank je zapisal: »Minljiv si, le tvoja dela so tvoj spomin.«

TURJAŠKA PALAČA
Več stoletij je bila dom ene najvplivnejših kranjskih plemiških rodbin – Auerspergov. V sklopu prenovitvenih del so bile opravljene obsežne arheološke raziskave; arheologi so odkrili grobove iz 10. do 8. stoletja pred našim štetjem, ostanke objektov iz rimske dobe in eno od glavnih cest, ki so antično Emono povezovale z drugimi rimskimi mesti.

NAGLASOVA HIŠA
Tovarniški kompleks Naglasovih je stal v Trnovem vse do leta 1984, ko so tu začeli rasti trnovski bloki. Poleg pohištva so izdelovali tudi poštne vozove in opremljali celo ladje. Pri Naglasovih so se sestajali meščani, tudi ljubljanski župan in pisatelj dr. Ivan Tavčar. Kasneje so v prostorih stavbe posneli nekaj kadrov za Klopčičev film Cvetje v jeseni.

LJUBLJANA, MESTO HEROJ, PRAZNUJE!

Ljubljana je tudi v zadnjem letu, ko naše vsakdanje življenje krojijo ukrepi za preprečevanje širjenja koronavirusa, obdržala pokončno držo. Ob spoštovanju naše herojske zgodovine še naprej gradimo svobodno, solidarno, strpno, tovariško in sočutno mesto, v katerem različni živimo skupaj v medsebojnem spoštovanju.

Drage Ljubljančanke, dragi Ljubljančani!

Iskrene čestitke ob 9. maju, mestnem prazniku, ko se spominjamo časov, ko je bila Ljubljana obdana z žico. Skupaj bomo še naprej gradili mesto, v katerem ne bo nikoli več žice, ne okoli mesta ne v glavah ljudi!

Srečno, draga Ljubljana, mesto heroj! Skupaj smo najlepše mesto na svetu!

Zoran Janković, župan

Janez Pukšič, Nada Žgank

Ljubezen gre skozi želodec

Slovenija je v leto 2021 vstopila kot Evropska gastronomska regija. Mozaik promocijskih aktivnosti v tem letu dopolnjuje tematska fotografska razstava Ljubezen gre skozi želodec. Bogata fotografska zapuščina skoraj celotnega 20. stoletja, ki jo hrani Muzej novejše zgodovine Slovenije, ohranja številne kulinarične podobe Slovenije. Avtorjem reportažnih fotografij Marjanu Cigliču, Ediju Šelhausu, Dušanu Gostinčarju, Lojzetu Jerali in Vlastji Simončiču se s svojimi gastronomskimi fotografijami pridružuje večkrat nagrajeni kulinarični fotograf Janez Pukšič. Njegove fotografske kreacije razstavi, ki jo je pripravila Andreja Zupanec Bajželj, dodajajo prav posebno piko na i; zaradi nevsakdanje kompozicije tipičnih slovenskih jedi v sodobni izvedbi izjemnih kulinaričnih chefov te dobijo povsem novo podobo. Fotografsko razstavo lahko v Galeriji »S« na Ljubljanskem gradu brezplačno obiščete do 13. junija.

Tudi Stara elektrarna je spet odprta

Stara mestna elektrarna na Slomškovi 18 je odprla novo sezono s tremi predstavami, dvema instalacijama in vodenimi ogledi instalacij. Do konca maja si lahko ogledate instalacijo Arhiv samozadostnosti avtoric Tery Žeželj in Ivane Vogrinc Vidali. Temelj avdiovizualne instalacije je nabor najrazličnejših informacij o znanstvenih odkritjih, ki ponujajo alternativo trenutnim načinom produkcije in organiziranja življenja, odpadkov, emisij ... Torej, kdo smo mi? Instalacija je odprta v terminih predstav v Stari elektrarni. Vsakokrat se odpre uro pred predstavo in zapre uro po zadnji predstavi. Za rezervacijo terminov za ogled instalacije pišite na info@bunker.si.

Taja Košir Popovič, Beletrina

ODŠTEVAJTE Z NAMI DO VELIKEGA FINALA

V Stritarjevi ulici boste kmalu našli KUL nogometno vitrino, s katero bomo še popestrili dneve do zaključnih bojev UEFA evropskega prvenstva do 21 let. Skupaj s Klemenom Bučanom z Radia Ekspres bomo ugibali, koliko nogometnih žog je v vitrini. Začnemo 17. maja. Prvi trije, ki bodo uganili pravo število, bodo prejeli super nagrado, paket Ljubljana je najlepše mesto in darilo Nogometne zveze Slovenije. Nato bomo vitrino znova napolnili in vas spet povabili k ugibanju. V nagradni igri boste lahko sodelovali do 4. junija, za vse podrobnosti o njej spremljajte Radio Ekspres.

Stritarjevo ulico smo sicer že odeli v nogometne barve. Okrasili smo jo z odsluženimi nogometnimi žogami, ki so nam jih podarili ljubljanski nogometni klubi, osnovne šole ter meščanke in meščani. Z novo vlogo že odsluženih žog znova povezujemo šport in krožno gospodarstvo v našem mestu.

Čefur se je vrnil

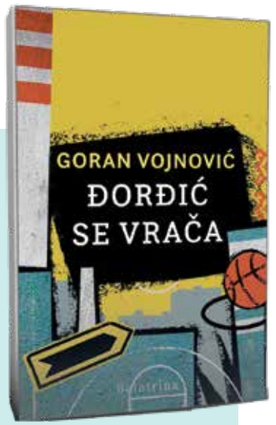

»Jaz sem ti niko i ništa. Marko Đorđić. Dva đ pa meki ć. I tačka. Jasno?« Na Fužinah se je z novim romanom Đorđić se vrača spet znašel protagonist kultne uspešnice Čefurji raus! Gorana Vojnovića. Sicer ni prepričan, ali se je vrnil za stalno, zaenkrat se bo razgledal in seveda na trpek, a izjemno humoren način, ki smo ga tako vzljubili v prvem delu, povedal svoje mnenje. »Đorđić se vrača je moja vrnitev na Fužine, še bolj pa vrnitev k junakom knjige Čefurji raus!. Po skoraj 15 letih, odkar sem napisal Čefurje, me je zanimalo, kaj je ta naš nesrečni in z različnimi krizami pretreseni svet naredil iz njih, predvsem, kaj je deset let življenja v Bosni naredilo iz fužinskega najstnika Marka Đorđića. Po drugi strani sem dalj časa iskal način, kako se v literarnem smislu odzvati na to, kar se zadnja leta dogaja ne le v Sloveniji, marveč tudi drugod po svetu,« je pojasnil avtor Goran Vojnović.

Poročilo z 22. seje Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

VERONIKA SOROKIN

Dokumenti, sprejeti na 22. seji (19. 4. 2021)
Svetnice in svetniki so sprejeli in potrdili več predlogov: • predlog Strategije razvoja mestnih gozdov Ljubljane 2020–2045, predlog Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Center Rog, predlog Akta o javno-zasebnem partnerstvu za projekt Teniški center Tomačevo … • Prav tako so sprejeli zaključni račun proračuna Mestne občine Ljubljana za leto 2020 in več letnih poročil za leto 2020: letno poročilo javnega zavoda Turizem Ljubljana, Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana …

Glavni poudarki razprave
Na seji so mestni svetniki in svetnice pod drobnogled vzeli ustanovitev napovedanega novega javnega zavoda Center Rog, ki naj bi zagotovil prostore več kot 500 ustvarjalcem in kreativnim skupinam ter vzpostavil 20 novih produkcijskih prostorov, za krajša ali daljša obdobja na razpolago za brezplačni najem različnim produkcijskim skupinam. Ustanovitvi zavoda, do katere so izjemno kritični nekdanji uporabniki Roga, ki konceptu očitajo nedorečenost in medlost ter oporekajo objavljenemu razpisu za direktorja, so nasprotovali v Levici, medtem ko so bili sicer svetniki glede dane pobude enotni. Zanimali so jih večinoma strategija, finančni vidik in vizija javnega zavoda ter imenovanje predstavnikov v svet zavoda. Župan Zoran Janković je pojasnil, da Roga niso mogli priključiti nobenemu drugemu javnemu zavodu, ker gre za popolnoma drugačen koncept od obstoječih, in da se bodo tisti nekdanji rogovci, ki bodo izpolnjevali pogoje na razpisu, lahko vrnili.

Svetniška vprašanja in pobude z odgovori mestne uprave
Iz javnega podjetja Ljubljanski potniški promet so se odzvali na vprašanje svetnice **Maše Kociper (SAB)**, ki jo je zanimala vzpostavitev redne linije javnega potniškega prometa z ladjico po Ljubljanici. Izvedela je, da so urejeni že vsi pristani za ladje, postajališča za potnike in signalizacija na Ljubljanici. Zaradi trenutnih negotovih razmer je časovno težko natančno opredeliti vzpostavitev napovedane »testne linije 101«, je pa po umiritvi situacije načrtovan razpis za izvajalca storitve. Mestni svetnik **dr. Zvone Čadež (SDS)** se je z vprašanjem o problematiki električnih skirojev v mestu obrnil na Inšpektorat MU MOL, kjer so mu pojasnili, da so pri njih pristojni za ukrepanje, če skiroji ovirajo varno uporabo kategorizirane občinske ceste (tudi pločnik), rabo javne površine ali pa so pritrjeni na prometno signalizacijo. Dodali so, da skiroji, parkirani na funkcionalnih zemljiščih blokov, niso v njihovi pristojnosti, kakor tudi ne hrupni zvočni signali, ki jih oddajajo.

Svetnico **dr. Asto Vrečko (Levica)** je zanimala končna odločitev o nadaljnjih načrtih glede stolpa Stanka Bloudka na Šišenskem hribu kot pomembnega dela kolektivne zavesti Ljubljančanov in objekta kulturne dediščine. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so sporočili, da so se v okviru pristojnih služb navkljub dotrajanosti stolpa odločili, da ga ustrezno zavarujejo in ohranijo, ter dodali, da trenutno preučujejo tehnične rešitve sanacije. Svetnica je prav tako prejela odgovor na vprašanje o načrtovani prenovi bazena Ilirija, pri kateri gre, kot meni, za velikansko novogradnjo na mestu bazenskega kompleksa Stanka Bloudka, načrtovalca in idejnega očeta Ilirije, po njenem mnenju pa bi bilo treba bazen v čim bolj neokrnjeni podobi ohraniti za rekreativno plavanje in trening. V Službi za razvojne projekte in investicije utemeljujejo, da je priprava projektne dokumentacije prenove Ilirije potekala skladno z vsemi kulturnovarstvenimi smernicami in priporočili stroke ter prejela pozitivno mnenje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so se odzvali tudi na vprašanje samostojnega svetnika **Liste kolesarjev in pešcev Janeza Starihe** o prepovedi kolesarjenja na igriščih in pojasnili, da kolesarjenje spodbujajo povsod, kjer je primerno. Dodali so, da na otroških igriščih to ni primerno, in poudarili, da je zaradi zagotavljanja varnosti otrok primerneje uravnavati kolesarski promet v neposredni bližini igrišč.

Z Oddelka za šport so se odzvali na vprašanje svetnika **Marka Koprivca (SD)** o blaženju posledic epidemije na področju športa in poudarili, da namenja mestna občina izdatno podporo vsem oblikam športa. Obenem so napovedali, da se bodo z letom 2023 izdatki za šport v proračunu MOL še povečali, in sicer na 58 milijonov evrov. Svetniku so odgovorili tudi z Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje ter zatrdili, da so se ob razglasitvi epidemije z različnimi iniciativami hitro odzvali na najnujnejše potrebe otrok in staršev. Tudi na Oddelku za kulturo in Uradu za mladino MOL navajajo, da so v kriznih razmerah prek javnih razpisov in ob podpori javnega zavoda Mladi zmaji poskrbeli za izvajanje številnih programov za mlade.

Mestni svetnik **Milan Jakopovič (Levica)** je imel več vprašanj o poteku cepljenja v okviru Zdravstvenega doma Ljubljana, in sicer kako je to organizirano, kako poteka koordinacija med zdravniki in pacienti, ali je zdravstveni inšpektorat odkril morebitne nepravilnosti, ali se beležijo organizacijski, tehnični in drugi zastoji. Z Oddelka za zdravje in socialno varstvo so poslali odgovor, da se cepljenje proti covidu-19 v cepilnem centru Zdravstvenega doma Ljubljana izvaja skladno z Nacionalno strategijo cepljenja proti covidu-19. Ta predvideva organizacijo cepilnih centrov po statističnih regijah, pri čemer cepilni centri ciljne poklicne skupine (zaposlene v zdravstveni in lekarniški dejavnosti, socialno-varstvenih zavodih, vzgoji in izobraževanju) vključujejo ne glede na lokacijo izbranega osebnega zdravnika.

Zapisnike in magnetogramske zapise sej Mestnega sveta MOL lahko preberete na strani Seje Mestnega sveta na **ljubljana.si**.

Doris Kordić

Na glavni tržnici galerija

Najuspešnejša slovenska prodajna galerija DobraVaga že peto leto zapored dejavno podpira, spodbuja in promovira sveže izdaje likovnih zgodb in izvirne umetniške prakse.

MARUŠA JAKŠE

Na tržnici sta za merjenje blaga potrebna pravičnost in zaupanje. Pri tem je tehtnica ali vaga posredniško orodje med branjevko in kupcem oziroma med umetnikom in ljubiteljem umetnosti. Galerija, ki pri svojem poimenovanju izhaja iz starega slovenskega izraza »dam dobro vago« v smislu »dam malo več«, je na Adamič-Lundrovem nabrežju 5 vpeta v čudovito okolje glavne tržnice. V tlorisu ribarnice njeno notranjost dopolnjujejo ikonična starinska vaga za tehtanje blaga in kamnita korita. S svojim imenom in celostno podobo tako nakazuje, da je v umetniških delih skrita dodana vrednost, odlična naložba za vsakogar. Galerija v ospredje postavlja estetske premisleke mlade generacije ustvarjalcev in aktualne kontekste likovne produkcije sodobnega časa. Sodobna umetnost namreč za mnoge še vedno ostaja uganka. Predvsem zato, ker jo želijo enačiti s klasično likovno umetnostjo, ki je seveda prav tako dragocena in občudovanja vredna, da se razumemo! Vendar moramo vzeti v zakup, da je na tak način o umetnosti skoraj nemogoče presojati s kakršnekoli druge perspektive. Pri sodobni umetnosti gre za odkrivanje miselnega sveta umetnika, v katerem so izdelki kot besede v romanu; če želite, lahko uživate v njihovi fizični obliki, toda resnični čar se skriva v tem, da v vas krepi domiselnost, enako kot to lahko stori dobra knjiga. Poslanstvo DobreVage, plod sodelovanja Kina Šiška in Javnega podjetja Ljubljanska parkirišča in tržnice, je tako spodbujanje ustvarjalnosti, ki ne sprejema ustaljene definicije, da je svet umetnosti odvisen samo od klasičnega umetniškega trga.

Obiščite spletno stran **dobravaga.si** in preverite, katera izbrana umetniška dela nadarjenih ustvarjalcev si lahko ogledate in kdaj. Vabljeni!

Z RAMO OB RAMI

v boljšo prihodnost pred nami.

Preprečimo okužbo s COVID-19. Cepimo se! Prijave na spletni strani ZD Ljubljana in pri osebnem zdravniku.

www.zd-lj.si

Ustanoviteljica
Mestna občina Ljubljana

ZDL
Zdravstveni dom Ljubljana
Community Health Centre Ljubljana